Štev. 218. V Ljubljani, v soboto, 23. septembra 1911. Leto XXXIX.

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . K 26·—
za pol leta „ . „ 13·—
za četrt leta „ . „ 6·50
za en mesec „ . „ 2·20
za Nemčijo celoletno „ 29·—
za ostalo inozemstvo „ 35·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24·—
za pol leta „ . „ 12·—
za četrt leta „ . „ 6·—
za en mesec „ . „ 2·—
V upravi prejeman mesečno K 1·90

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . „ 12 „
za trikrat . . . . „ 10 „
za večkrat primerna popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolpna petitvrsta (72 mm) 30 vinarjev.

Izhaja:
vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne hran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Hribarjev jubilej in ljubljanska obrtna šola.

V političnem življenju išče človek zastonj primere za moža, ki bi bil v tako kratkem času z višine politiške vsegamogočnosti v svojem krogu padel tako nizko, kakor je Ivan Hribar. Bolje črva, ki ga grize, ni bilo mogoče pokazati, kakor ga je sam v znani svoji izjavi. In ni čudno. Vse Hribarjevo delo, kar ga je zapustil Ljubljani, ima skozinskoz značaj površnosti, diletantizma, ki mu je edini namen, da se zablesti na tej ali oni napravi znani napis: »Ko je bil . . .«

Regulačni načrt mesta Ljubljane je n. pr. skrpucalo, ki mu ga kmalu ni para. Najbridkejše razočaranje pa so doživeli Ivan Hribar in njegovi z državno obrtno šolo. Koliko hrupa smo doživeli, ko je svoj čas došla vest, da je Bilinski odpustil ljubljanskemu mestu znanih 900.000 kron potresnega posojila, kar pa pomenja pravzaprav mnogo manjšo vsoto. Stavba se je sezidala. Vsled njene neugodne lege se je proračun zvišal za lepo vsoto, ki jo naj plača ljubljanska mestna občina. In danes?

Šola bi se imela otvoriti baje po Hribarjevem dogovoru s početkom šolskega leta 1911/12. Kar poči kakor nalašč za Hribarjev jubilej glas, da z otvoritvijo ni nič, ker financielno vprašanje glede oprave delavnic (132.000 kron) ter vzdrževanja celega obrata (letnih 20 do 30.000 kron) ni urejeno. »Narod« sicer piše o razkrinkanih atentatorjih, med katere šteje finančno ministrstvo in seveda tudi »klerikalno stranko«. Razkrinkan pa ni v resnici nihče drugi, kakor Ivan Hribar sam, ki je — kakor to občuti sedaj tako bridko mesto Ljubljana in naša dežela — nasul javnosti v tem vprašanju peska v oči. Obrtna šola, s katero se je toliko ponašal, je danes po njegovi krivdi stavba na lončenih nogah. Zdi se, kakor da bi se držalo prokletstvo tistih Hribarjevih kronic, ki jih je dobil od Bilinskega za svoje glasovanje glede bosanske agrarne banke. Hribar in Ploj sta imela vso stvar v rokah, sama sta napravila kravjo kupčijo z vlado, poslancev S. L. S., ki bi bili radi sodelovali pri tako važnem vprašanju, nista vprašala prav nič. Danes se pa odpirajo oči Ljubljančanom in kranjski deželi, kako je bil stari lisjak Bilinski zvitejši kakor Hribar, ki je bil tisto trenotje udarjen s slepoto političnega izdajalca! Ne poznamo natančno dogovora Hribarjevega z vlado, ali kar čitamo v »Narodu« o tem, je popolen dokaz njegovega političnega šarlatanstva. Hribar se je dogovoril kakor kaže, za trdno samo o primeroma malih zvišanjih (v proračunu za l. 1911. so pač postojanke za učiteljsko osobje primerno zvišane od 1. septembra dalje, dalje je ustavljenih 5500 kron kot I. obrok za opravo glavnega poslopja od vsote 33.000 kron), o tem pa, kdo bo plačal opravo delavnic (132.000 kron) in kdo vzdrževanje obrata (letnih 20 do 30.000 kron), ne stoji v proračunu niti besedice. Hribar se izgovarja, da mu je takratni minister za javna dela obljubil, da pridejo te postavke v proračun za leto 1912. Sedanji finančni minister pa ne ve ničesar o tej obljubi in se opira na dostavek v pogodbi med ljubljansko mestno občino in erarjem, da se na državo ne bo stavil noben nadaljni zahtevek. Za leto 1912. je tudi skoraj izključeno, da bi prišla ta vsota v proračun, ker je ta že v posameznih ministrstvih zaključen.

»Narod« zvrača krivdo zato na »Volksrat« in klerikalce. V koliko je pri tem prizadet »Volksrat«, o tem se naj pomenita Hribar in Tavčar s svojimi prijatelji, **S. L. S. ima pa roke čiste** in odklanja sleherno odgovornost, ker Hribar v svoji znani politični nadutosti sploh ni hotel njenega sodelovanja, tisti Ivan Hribar, ki je sam glavni krivec, ker je sklenil tako površen dogovor z vlado. Gotovo se mu je zanj mudilo, ker bi si bil sicer Bilinski stvar lahko premislil! **In to njegovo ponesrečeno politično izdajalsko kupčijo naj plačamo sedaj ljubljanski davkoplačevalci!** Radovedni smo, doklej bodo še trpeli narodno-napredni volilci take politične kozle prve vrste od strani svojih voditeljev. Enkrat za vselej pribijemo danes dejstvo, da bi se bila vsa akcija izvršila lahko popolnoma drugače, ako je ne bi bila izrabila Hribar in Ploj v znane svoje namene.

Ako pogledamo proračun ministrstva za javna dela in proračun za nove stavbe za leto 1911., vidimo celo vrsto postavk za zgradbo novih obrtnih šol in za njih notranjo opravo in vzdrževanje, plačano popolnoma iz državne blagajne.

Naj navedemo le nekatere:

Dunaj, umetno-obrtna šola, za razširjenje (3. obrok) 95.000 kron;

Bielitz, nova stavba državne obrtne šole (3. obrok) 206.800 kron (prej se je že izplačalo l. 1909. 425.000 K in l. 1910. 268.200 K);

Krakov, nova stavba obrtne šole (8. obrok) 324.000 K (prej proračunjenih 499.937 K);

Lvov, nova stavba obrtne šole (5. in zadnji obrok) 565.000 K (prej proračunjenih 435.000 kron).

Kar je doseglo mesto Bielitz v Šleziji, bi bila lahko dosegla tudi Ljubljana, da bi namreč država plačala vse stroške za gradnjo nove obrtne šole!

Ali vzemi postavko: učne potrebščine in režijski stroški. Tam je proračunjenih v ta namen izredno 258.080 kron, redno pa 1,288.001 kron, od česar odpade na ljubljansko obrtno šolo — ki je nova in ima zato neprimerno večjo izredno potrebščino — le rednih 9840 K, izredno pa nič, dočim dobi n. pr. linska obrtna šola zadnji obrok 8719 K, izrednega kredita za ureditev elektrotehničnega oddelka v skupnem znesku 128.000 kron, državna rokodelska šola v Celovcu, ki se izpremeni v obrtno, izredno 72.000 kron itd.

Tem številkam ni treba ničesar dostaviti. Državni proračun je bil v rokah poslancev že v jeseni leta 1910. Hribar ni storil od takrat ničesar, da omogoči otvoritev in obrat nove obrtne šole, njemu je šlo le za prazno raketo, ki naj bi oslepila nezadovoljne volivce. S. L. S. je bila zanj v vsem tako velevažnem vprašanju — ničla, On sam — vse. Odtod to grozno razočaranje, ta grozni bankerot njegov in njegove stranke v vprašanju ljubljanske državne obrtne šole! Po vsem tem mora izpregledati celo političen slepec!

Ni vse temno.

Po dolgem času je treba zopet nekaj izpregovoriti o katoličanstvu na Francoskem.

Katoličanstvo je bilo odnekdaj najmogočnejši kulturni faktor na Francoskem in je kljub separaciji in popolni laizaciji države še danes.

Le poglejmo!

V 16. in 17. stoletju, ko se je Nemčija vila v bolečinah reformacije in po krvavi tridesetletni vojski vednobolj propadala, je v Franciji kultura v znamenju katolicizma slavila svoje največje triumfe. Bila je to doba Sv. Frančiška Saleškega, Bossoueta, Fenelona, Corneilla, Racina, Pascala, Bourdaloue-a, Boileau-a, La Bruyèra. Do danes ni svobodomiselstvo ne v znanstvu, ne v lepih vedah, ne v politiki kaj večjega vstvarilo kakor katoliški duhovi v onem stoletju, ki se na Francoskem imenuje popravici »veliko«.

V 18. stoletju se pojavi Voltaire in za njim enciklopedisti, ki so se šolali pri Angležih. Njihovo delo je revolucija, globljih duhov pa ta frivolna, plitva in dekadentna družba ni nikoli zadovoljila. Finemu francoskemu okusu ta mrzli in površni racionalizem trajno ni ugajal; čudno, a resnično je, da je enciklopedizem zlasti po Rosseauu globlje posegel med Nemce (Kant) kakor pa v francosko kulturno življenje.

Le tako je umljivo dejstvo, da kruta prva revolucija katoličanstva ni mogla uničiti niti kaj oslabiti, čeprav so duhovnike in cerkev preganjali kakor v Neronovi dobi. Že prvi konzul je bil primoran s cerkvijo kompromis skleniti. Pokazal pa se je pri tej priliki zelo kvaren pojav — duhovščina je postala od vlade tako odvisna, da so bili višji duhovniki le nekaki »vijoletni prefekti«, kakor so jim rekli. Tako pod Napoleonom, kakor v dobi »restavracije« pod Burboni, tako pod meščanskim kraljem Luis Filipom kakor pod drugim Napoleonom in celo v prvih časih pod tretjo republiko.

Po prvi revoluciji se je začela, naslanjajoč se na tradicije prejšnjega stoletja katoliška renesanca, ki jo je začel Chateaubriand s svojim »Genijem krščanstva«. In za njim vidimo vstajati po vrsti velike katoliške može: de Bonalda, de Maistre-ja, Lammenaisa, Lacordaira, Montalemberta, ustvaritelja

LISTEK.

Moj prvi literarni uspeh.

Napisala Julija Closson Kenley.
Poslovenil Jaklič.

Napisala sem celo kopico, toda tiskati niso hoteli ničesar. Uredniki so mi pošiljali rokopise nazaj z dobrim nasvetom, da naj kupujem njihove časopise in pridno prebiram njihove listke. Res sem kupila sedem številk in prečitala sem vse zgodbe skrbno in pazljivo. Doma v svoji družini sem bila sitna kot čmerika.

Naučila sem se, kako se morajo pisati povesti; imeti morajo junaka in junakinjo v ljubezni. V začetku junak navadno sovraži deklico — zakaj, to mi ni bilo nikdar jasno; na koncu jo pa prične ljubiti. To dejstvo razkrije tako, da »njegovo srce umira«, ko ga ona zapušča. To se pa ne sme smatrati za kak življenju nevaren pojav; ker pri tem se on ne počuti prav nič slabo. Včasih sta ti dve osebi stara znanca — a to nič ne de, če se odštejejo vse okoliščine; ne govorita za las pametnejše.

Rabila sem denar, to je moja navadna potreba, in raditega sem se odločila, da napišem zgodbo po okusu širše mase. Pisala sem na surov papir in s srebrnim peresnikom. Prepričana sem bila, da je to edino prava pot, če hočem napisati povest, s katero mi bode moči prodreti.

Prva ženska vloga je dobila ime »Grace«, in glavni junak je bil »Jurij«. Jurij je spoznal Grace pri lav tenisu, »ko so ptički žvrgoleli nad njunimi glavami«. Sicer dobro vem, da na dobrih igriščih ne stoje nikdar drevesa — ali ptiči so še vedno žvrgoleli v vsaki povesti, katero sem kedaj čitala in smatrala sem za potrebno pustiti to žvrgolenje. Jurij je dejal:

»Mis Silverthorn, rad bi vam nekaj povedal, nekaj tako velikega, da pomenja zame življenje ali smrt.« Spominjam se dobro, da jo je dobil na samem.

Hotela sem izrek spremeniti, čeprav sem ga — o ti ljuba stara lajna! — samo prepisala; glasil se je pravzaprav takole:

»Mis Silverthorn, rad bi vam nekaj povedal, nekaj tako velikega, da pomenja zame življenje in smrt. Ali radi jeste gibanice?«

Pustila sem ga reči to, ker si nisem mogla misliti, da bi bil kaj drugega v stanu povedati, sklepala sem: če jaz nič drugega ne vem, kako naj šele tepec Jurij kaj ve!

Potem sem opisovala, kako sta stopala po hribu do neke poletne ute. Sama sebi sem se zdela oslovskemu gonjaču podobna. Hrib sem napravila zelo strm, da je Jurij čutil »mehak, neprisiljen pritisk njenih prstov, ki so tičali v finih rokavicah.« Uta je bila »poletno bivališče z razgledom na mrmrajočo reko in na zibajoče se rženo polje«. Kako se je zibala rž, si ne morem predstavljati, ker Jurij je dejal proti Grace, da ne čuti najmanjšega vetriča. Mogoče se je rž priklanjala na čast Juriju, ker sta bila že stara znanca.

V nadaljevanju moje povesti je postajal razvoj brezupen. »Veter je pihal v njene kodre, ki so ji padali po tilniku.« Do vsega je prišlo, samo poreden veter se ni hotel prikazati, in k temu se je še to pridružilo, da so Jurijeve ustne segale samo do njenega tilnika, a vendar sem preje opisala, da je Jurij »visoko vzraščen s fino oblikovanim obličjem,« in da je bila Grace mala in nežna kot pomladanska roža.« Vseeno, sklenila sem, da se stvar razvija svojim potom, da bi videla, kaj bode pričel opisovalec. Znal si je pomagati iz zadrege; dal je Juriju polno brado. Jaz sem molčala, ker poznam risarje; bila sem vesela, da Jurij ni dobil na sliki kozje brade.

Dolgo časa nista bila na hribu, kar si je Jurij zlomil nogo. Sicer je bilo prehudo, da se je to zgodilo — ali vendar je morala Grace dobiti priliko, »da je poljubovala njegovo nezavestno obličje z vso strastjo prve ljubezni.«

Ko se je zavedel, jo je pogledal in ji zaklical: »Rešili ste mi življenje. Kako naj vam to povrnem?«

Nisem vedela, kaj se na to navadno odgovori, pa sem pripravila dve slamici za žreb. Potegnila sem daljšo. Dejala je torej, gledajoč proč in s solzami v njenih velikih očeh:

»Dragi Weatherspoon, to naj nič ne pomenja, ne mislite nič več na to.« Sicer je bil to nesrečen preobrat, a kriva je bila samo daljša slamica.

Jurij si je zakril obraz in vzdihoval je: »Gorje mi! Grace Silverthorn, moje srce, ah, moje srce je strto!«

Grace je bila pametnejša — njo sem imela že od začetka povesti rada. Dejala je:

»Bodite mož, Jurij Weatherspoon!«

Poročila ste se, in »nevesta je bila vitka in bleda kot pomladna lilija.«

Jurij se je v resnici vedel kot mož — bila sem navdušena za Jurija. »Ko je stopal k altarju, je bila njegova hoja ponosna in trda,« njegova noga je ozdravela v štirinajstih dneh.

In zadnje, kar sem slišala, je bilo, ko je dejal, gledaje v Gracine oči:

»Ljuba ženica, glejva, da bodeva vedno srečna v ljubezni na igrišču življenja.«

Lepa zgodba je bila — tako življensko resnična, kakor jo ljubi občinstvo. Podpisala sem se: »Anthony Trollope«. Urednik, kateremu sem poslala zgodbo, mi je hitro odpisal, če sem v sorodu z angleškim novelistom Trollope. Odgovorila sem: Ne, toda moja stara teta je nekdaj Trollopeju sobe čistila.

Takoj nato mi je nakazal trideset dolarjev. Priobčil je mojo zgodbo s pripombo, da se v meni obeta še plodovita angleška novelistinja.

V noči nato sem sanjala, da stojim pred nagrobnim spomenikom z napisom:

»Tukaj počivata Jurij in Grace.«

katoliškega parlamentarizma in druge. Rodil se je krščanski socializem v uprav ženialnih sestavih. Malo je, kar bi svobodomiselstvo moglo tem možem in njihovemu delu postaviti enakega nasproti! In duh teh mož še danes deluje dalje v Franciji.

Tudi v javnem življenju je katoličanstvo igralo veliko in pomembno vlogo. Dočim so leta 1830. vstaši v Parizu rušili cerkve in razbijali krucifikse, so leta 1848., ko je Montalembertovo delo vzcvetelo, delavci pustili svoje zastave od nadškofa blagosloviti. Če bi bila cerkev za časa Napoleonov in Bourboncev imela tisto svobodo, ki ji gre, bi še danes vladala Francijo.

Velika senca, ki je v tej dobi ležala nad kulturnim življenjem v Franciji, je bil tudi od Renana oživljeni racionalizem. Renan je oče današnjega framazonstva v Galiji. Vendar so se pa katoličani kljub temu politično tik do tretje republike vrlo držali in so v šolskem vprašanju s Fallouxovo postavo zmagali. Tako so do najnovejše proticerkvene gonje v francoskem šolstvu prevladovali. —

Renanovega duha so se pa Francozi kmalu naveličali. In tako je prišlo, da smo že v tretji, sedanji republiki doživeli vnovič povzdigo katoliškega mišljenja in življenja! Po vojski leta 1870./71. je desnica prevladovala v parlamentu in vlada je zgradila Montmartrsko baziliko v znamenju pokore in sprave celega naroda z Bogom. Odločen katolik, knez de Broglie, je bil ministrski predsednik. Zdi se, da so pristaši prejšnjega režima, zlasti Burboni, struno preveč napeli, to se pravi, svoje karte prejasno pokazali in tako je z Jules Ferryjem zavladalo zopet svobodomiselstvo, oficielen ateizem, ki je pod Combesom slavil svoje največje triumfe.

Toda sredi tega brezbožnega toka se je prav v zadnjih letih katoliška struja zopet pojavila. Začelo se je v letih 1880. in 1890. Najprej v literaturi: E. M. de Vogüe, Bourget, Brunetière, Barrés tja do najnovejših, zelo pa je prodrl krščanski duh med znanstvenike, kojih eden je bil pred kratkim zopet sprejet v akademijo znanosti, na visokih šolah je veliko katoliških učenjakov, vidno se zlasti med inteligenco širi ta nova renesanca. Vodilne francoske revije — Revue des deux mondes, Revue de Paris, Revue hebdomadaire — so katoličanstvu prijazne, da celo veliko vplivnih listov kakor Figaro, Echo de Paris in Journal des Débats, ki pustijo katoličane večkrat do besede, da ne omenjamo izrečno katoliškega in desničarskega časopisja: Univers, La Croix, Gaulois, Libre Parole. Prve bukvarniške firme Perrin, Plon-Nourrit, Blond & C. in celo Hachette zalagajo v množinah katoliške publikacije. Estudes, revija jezuitov, in Revue du Clergé francais, glasilo klera, imata zelo veliko veljavo v vseh krogih.

Med razumništvom je katoliški tok kljub naravnost blaznemu prizadevanju ateizma zelo močan. Manjka le še v politiki. Največja težava je tukaj ta, da Francija ni demokratiška država! Republika nima niti občinske avtonomije, ki je predpogoj resničnega demokratičnega življenja! Župan je vladni hlapec kakor žandar, sploh ni na Francoskem nobene decentralizacije. Gospodar je klika poslancev v parlamentu, ki se z vladnim pritiskom izvolijo; uradništvo je vsegamogočno, za Rusijo ima Francija najbolj oblastno birokracijo v celi Evropi. Zato je razvoj močne krščanske demokracije jako otežen. Sicer pa se tudi v tem oziru ne malo dela. Action liberale od Pioua in Association de la jeunesse catholique od grofa de Muna marljivo delata, slednja ima že 100.000 članov, med njimi veliko akademikov. Zdaj so se začele porajati celo krščanske strokovne organizacije. Socialni tedni tudi veliko dobrega ustvarjajo, francoski katoliki imajo po nemškem zgledu tudi v zelo velikem stilu organizirano socialno-izobraževalno centralo — Action populaire.

Treba je tudi pribiti, da je ločitvena postava poleg mnogega zla tudi marsikaj dobrega prinesla, tako da zdaj duhovščina saj neovirano dušnopastirsko in socialno med maso dela. Mase cerkvi tudi niso več tako sovražne. Znano je, kako se je o tem voditelj sindikata elektrarniških delavcev, Pataud, na javnem shodu izrazil. Dejal je, da je delavstvo proticerkvene gonje sito, ker je vsaka proticerkvena gonja vedno le vladajoči buržoaziji koristila.

Kako je zdaj s katoličani? Da kulturno veliko pomenijo, smo že rekli. Pa tudi kar se verskega življenja samega tiče, so se razmere po mnogih krajih celo izboljšale. Pariz je od časa ločitve dobil 23 novih župnij. Tudi drugod se poroča o povzdigi pobožnosti.

Politično je boj zoper cerkev zaradi Maroka utihnil. Ministrstvo Cailloux ima sicer pripravljene tri drakonične zakone zoper katolike glede na šolo. Rad bi preprečil vsakršen odpor proti obligatni ateistični državni šoli in zatrl zasebne katoliške šole. Toda mož ima dosti drugih skrbi na glavi: zakon zoper sabotažo, volivno reformo, vprašanje odpuščenih železniških delavcev itd., kar ga bo zapletlo v obupen boj s socialisti. Tudi Cailloux bo šel, katoličanstvo bo pa ostalo.

Žalosten konec rdečih terористov.

Gradec, 21. septembra.

Ravno petnajst tednov je minilo pretekle dni, ko so soc. demokraški mizarji v Gradcu stopili v stavko z namenom, da za vedno preprečijo krščanskim mizarjem delo v Gradcu. Kratkovidneži, ki so gledali umetno korajžo in predrznost, s katero so nastopali rdeči svobodoljubi, so mislili da je je res nekaj. Kdor je pa trezno presodil vzroke stavke in gledal njen razvoj, si je lahko napravil zanesljivo sodbo o njenem koncu. Oglasilo se je več modrih mož in še o pravem času svetovalo sodrugom, naj bodo pametni, ker s takim postopanjem sami sebi grob kopljejo. Tudi »Slovenec« je že naprej povedal, da bo tako in če bi rdeči graški modrijani nekoliko upoštevali naše nasvete, bi se jim danes ne smejal cel svet. Toda ujeli so se vsled svoje brezmejne ošabnosti, misleč, da se bo svet podrl, če oni nočejo delati. Mislili so, da bo cel Gradec trepetal, če se bo 300 nahujskanih revežev zadiralo po graških ulicah. Danes, ob koncu stavke stoje potrti pred javnostjo, z razbito strokovno skupino in s prazno blagajno.

Po našem mnenju štrajk ni igrača, ki naj bi služil raznim hujskačem, da se proslavijo ali da se njihova stranka poživi. Štrajk je orožje, katerega naj bi se posluževalo delavstvo v skrajni sili, da si pribori postavne pravice, če to ne gre drugače. Soc. demokracija pa, ki najvažnejša ljudska vprašanja izrablja za svojo agitacijo, zlorablja tudi štrajk. Slučaj, ki se je odigral v Gradcu, je vtisnil tej stranki na čelo pečat sramote. Nič ni ostudnejšega, kakor pognati delavstvo v boj proti sodelavcu, da se mu odjé košček kruha samo zato, ker je organiziran tam, kjer se mu zdi primernejše.

Delavstvo, ki si potom štrajka misli izboljšati svoj gmotni položaj najde zaslombe pri občinstvu. Klic po pravici, najde odmeva v ljudski duši in uspeh je tukaj. V Gradcu tega ni bilo. Pričel se je štrajk na besedo od delavstva plačanega hujskača in štrajkarje v boju ni vodila druga misel, kot sovraštvo proti krščanskim mizarjem. Bilo jih je med njimi precej, ki jim je to presedalo in zato so imeli dan na dan boje s svojimi somišljeniki. Tekla je kri, ko so štrajkarji napadli treznejše elemente, ki se niso hoteli pokoriti bedasti komandi. Da štrajk s takimi sredstvi ni mogel roditi uspehov, je jasno. Petnajst tednov so štrajkali in polovica sodrugov jim je ušla iz njihove strokovne organizacije, kjer se tako spoštuje svoboda, enakost in bratstvo. Veljal jih je ta štrajk 80.000 K, kar smo izvedeli iz zanesljivega vira. In uspehi? Zadnje dni so hodili nekdanji levi vsi skesani okrog mojstrov in jih vabili k obravnavi. Mojstrom se ni nič mudilo, ker škoda, ki so jo zaradi štrajka imeli, ni posebna, vendar so se udali in jim predložili svoje zahteve.

Mojstri so dovolili, da smejo štrajkarji zopet na delo tja, kjer je prostor; zahtevali pa so odločno odslej mir v svojih delavnicah in na cesti. Vsak mizar naj bo organiziran tam, kjer sam hoče in tudi glede bolniške blagajne se sodrugom prepove terorizem. Ker so se pa mojstri naučili, koliko veljajo pogodbe na »častno besedo« pri rdečkarjih, so vso stvar tako uredili, da bo imela sodnija besedo pri vsaki kršitvi pogodbe. Rdeči junaki so vse podpisali in Bog ve, če se ne bodo sedaj še bahali z uspehom.

Udarec, ki si ga je zadala graška rdečkarija s to stavko je tako hud, da bo imel trojne posledice. Kaj je 80 tisočakov; saj je prav, da so jih dobili delavci nazaj, a moralna zguba je hujša. Mi pa imamo sočutje z njimi, ker vemo, da so bili povečini zaslepljenci, ki so verjeli in računali na drugačen konec. Kaj bo rekel »Slovenski Narod« sedaj, ki je tudi pomagal hujskati, ne vemo. Vemo pa, da si bo odslej marsikateri Slovenec, ki je mislil da je našel v graški soc. demokraciji zvezdo - rešiteljico, dobro premislil, predno bo šel zopet v boj s temi ljudmi proti nekaterim Slovencem, ki so odločili to pot zmago krščanski stvari.

Občinske volitve v Spodnji Šiški.

Bum, bum trara! Halo ljudje! Hej Šiškarji! Oglejte si cirkus! Liberalni politični cirkus! Še nikdar kaj tacega! Halo skupaj v soboto zvečer! Predstavijo se Vam kandidati narodne napredne stranke! Občudovanja vredni ljudje! Šiška še ni videla kaj takega! Predstavijo se Vam ljudje **zvestega** narodnega prepričanja! Ljudje, možje svetovno znani in neprekosljivi na gospodarskem polju. Bum bum trara! Ali niso ti možje velikega pomena za slovenski narod? Ali se še spominjate njihovega vrlega dela na narodnem polju, ko so imeli pred tremi leti občinsko upravo v Spodnji Šiški v svojih rokah? Ali si niso neminljive slave pridobili? Glejte, saj vendar to so oni možje, kateri so vodili občinsko upravo popolnoma v nemškem duhu, pri kojih je bilo vse uradovanje nemško, kojih nemški vložni zapisnik še danes jasno dokazuje, da so bili »Slovenci«. Ljudje, možje, če bode kdo rešil slovensko narodnost in če jo je sploh mogoče rešiti, je gotovo to, da jo bodo rešili ti možje, pristaši narodno napredne stranke po domače **liberalci.** Bum, bum trara! Oni so pa tudi veliki gospodarji, kojih gospodarstvo je bilo tako čisto, da so pustili čisto prazno blagajno. Ti možje zidali so Vam šolo; šolo preveliko, tako, da so jo morali danes napraviti za eno nadstropje manjšo. In vse to ne stane nič. Bili so pa tudi pametni glede vodovodnega vprašanja, oni so bili proti vodovodu. **In tako je prav!** Kaj bodo Šiškarji pili vodo, saj je vina zadosti. Kaj bi pa potem bilo iz gostilni pri Moharju, Štepicu, Ančniku? Kdo drugi podpira še to obrt, kakor edino kandidati narodno napredne stranke, ko rešujejo svojo visoko politiko pri rujnem vincu. Kdo je naredil Šiškarjem velike ceste, kdo je svet drago plačal za razširjenje cest, kdo je dotični denar vtaknil v žep? Vse to storili so naši napredni kandidati in njihovi pristaši. Možje, volilci, recite če to ni **gospodarstvo!**

Tako je in tako bi se moralo glasiti iz ust napredne stranke, ko postavlja svoje kandidate. Zgorajšnje priporočilo bilo bi edino pravo. Ljudje, koji so svojedobno vladali v občinskem zasto-

---

Dons bom povedu, kaj sm unkrat enkrat sajnu:

En maček je stavu, al bulš rečen: čepou dol pud Prešernuva kavarna zraven kanalu in čaku, kdaj u kašna pudgana vn iz kanala pukukala, de ja u zgrabu in ji za večn sapa zaperu. Ta druh Maček je stavu mejčken bl naprej, pr en glih pud štarija »pr Fajmeštre«, al pu ta noum: »pr Luftbalone« iz ribnca u rok in stregu ribam iz trnkam pu ženlejn. Ta trecga mačka, in ta je biu ta nar bl krvaločen, sm mou pa jest, ke sm se ga nakopu na glava preh ta dan u Hribarjuvem gaj iz cvičkam, ke sa ga predajale narodne dame pu šedeset krajcerju liter, če nis tou dat več zanjga.

Iz tem krvaločnem mačkam, ke je pihu kokr gad iz mene, slonu sm tam u Šulskem drevured brez drenja na rantah in ubčudvou putrpežlivast uneh dveh mačku, ke sta se ub un stran Iblance putikala iz murilnem namenam, ke m pride na uhu en upitje in špeterajne tam ud brajnuk, ke predajaja use sorte sladkarije:

»Tu ni za nč! Tu je še nazrel in trdu ket kamen!« upou je placrešpehtar gespud Ribnkar in premetavu brajnuk urehe pu korb.

»Al, gespud, nej s daja dupuvedat: urehi sa zmeri tku trdi, pa če jh pesteja dve let na drevese. Urehi morja bt trdi, jm rečem.«

»Vi nimate nč za rečt! Vi mate držat jezek za zubmi! Na plac mam za guvort jest, pa nubedn druh; zamerkite s tu, če ne vas um oncajgu, pa ute sedel, de ute stari ratal.«

»Eh, gespud placrešpehtar; stara sm zadost, kokr vidja, in b bla že lohka nhna stara mat, al mehkeh urehu pa še nism vidla. Nej m verjameja, al pa ne; mehkeh urehu ja ni in jh na u nekol.«

»Kdu prau, de ni mehkeh urehu? Jest sem unkat u Šišk ke sma kumarja derl, jedu pr Kankarat urehuve štrukle, pa sa bli urehi in štrukli mehki, de sa se m kar u usteh stajal. Če b take urehe deval u štrukle, kokr jh predajate vi, b se mogu use zube pulomt.«

»Ja, gespud placrešpehtar; u štrukle al pa u putice pa na deuleja urehu iz lešinam, ampak jh pred stereja in jederce, ke sa u sred, smeleja pol sa pa štrukli dobr in mehki. Lešine urehuve sa pa za nč.«

»Kua pa pol predajate ena reč, če veste, de je za nč? Tu je gulfija in zaslužte, de se vas štrafa.«

»I, sej glih za nč tud urehuve lešine nisa. Če maja kerkat nahud, se lohka iz urehuvem lešinam pukadeja, pa uja nahud pregnal, de u zginu ket kafra. Al pa če težku hodja, pa kar u usak čevel ene dve urehuve lešine, pa uja tekl ket zajc.«

»Zakaj m pa tega niste že preh puvedal? Če b jest tu vedu, de urehuve lešine u čeule pumagaja, de člouk loži teče, b s marskašna bridka urca pršparu tekat, ke sm pu ukolc ageteru za vulitve. No, pa tu m zna še zmeri prou pridet zatu, ke kdur ma douh jezek, more mt tud urne nuge, drgač je zajn falen. Za tega vola vam jest dons vaša pregreha udpestim in przanesem, de vas na um oncajgu in vas pustu štrafat, ampak — — —«

»Še enkat nej m prideja h moj korb, pa jm um korba iz češplam ured u betica zagnala,« zaslišem naenkat spet upit ena brajnuka mal naprej ud placrešpehtarja.

Na, kua se je pa spet tle zgudl? Dons je pa ceu plač rebeliš, sm s mislu in stopu mal naprej pugledat, za kua in kumu ublebuje brajnuka cela korba češpl. Pa sm biu že prepozn. Tist, ke je brajnuka tku zjezu, ja je že naprej udkuru; sam ena hlačnca sm še vidu izza lemenatuga vogla.

»Kua pa je blu?« prašu sm zatu tista ta zjezena brajnuka.

»Kua je blu? Tist iz ta zavihanem nusam, ke prauja de na umkoštenge drugeh tist »Jutr« vn daje, hod že ene par jutru tkula ukul deseteh tlela pu plac, stika pu korbah in pukuša sadje ud ta perve brajnuke pa du ta zadne, kupu pa ni še nekol za en fick. Tku se lepu usak jutr zastojn sadja nafruštka, mi morma pa tlela štontgeld in druge dauke plačvat, pa sekirenge prenašat, takele balamute pa lepu lenoba in sebe paseja.«

»Pa veste, de je tist ud »Jutra«?«

»Kaj na um vedla? Sej že del časa najnga aufposam, kuku hod ud korbe du korbe in natepava sadje, kokor de b ga me zastonj duble. Učaseh pa še en mejčken človeček iz enmo psičkam iz nim prkreula in uba tku sadje natepavata, kokr de b že šternajst dni nč na jedla. No, h men že vem, de jh več na bo. Dons sm mu že puvedala, kar mu gre.«

»Tok, en mejčken praute, iz enmo psičkam hod iz nim? Tu je pa gvišn Amba — — —«

»Ja, ja; maja prou! Amba, Amba sa mu rekl tistmu!«

»Šlište; tu ste s pa ene dva hedu navarna človeka nakupal za souražnke. Jutr vas uja mel že u »Jutre« in vas uja tku strgal, de se ute sami seb smilel.«

»Prava reč! Sej se je že zadnč tud enkat tist ta prsmojen »Jutr« zagajnu u Trnoučanke zatu, ke ga je ena pu rok krcnla, ke ji je tou tud use pu korb prebrklat; pa kua se pa Trnoučanke brigaja za »Jutr«. Kedr se »Jutr« al pa »Narud« kej ubregata ub nas, jest lepu primem uba, jh lepu skp zraunam in se najne usedem; zraven s pa mislem: zdej se pa pumenma, če se mata kej iz mana za pument.«

»Brava! Ta je pa dobra! Tu je res ta nar bulš prpumuček, de se takem sapa zapre, če se najne usede.«

»No, vidja!« m je rekla brajnuka, ke me je unikala, kokr kašnga dohtarja. »Pa nej še uni tku nardeja, kedr se u »Jutr« al pa »Narud« na nh spravu.«

»Um puskusu. Scer pa iz prpumočkem za sapa zaperat kašnmo maulmohari ni nekol u zadreg

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

pu v Sp. Šiški, koji nosijo neizbrisen pečat protinarodnosti, kojih krivda je, da se je ustanovila šulveranjska šola, kojih krivda je, da je vodovod prišel v roke zasebnikov, si upajo po njihovih glasilih apelovati na občane, sklicujoč se na svoje narodno srce in izborno gospodarstvo. Taki ljudje, ako nosijo le še količkaj čuta poštenosti, morali bi se skriti in ne hoditi na solnce. Žalostno bi bilo, ako bi Šiškarji verjeli ljudem te struje. In kakor kaže je tudi še šišenski občan toliko zaveden, da ne bo šel dne 24. t. m. ko se vrše občinske volitve, volit te ljudi.

Šišenski volilci, vsaj oni, ki imajo zdravo pamet in bister um, kateri imajo ljubezen do svoje občine, kateri res slovensko mislijo in kateri imajo pred očmi blagor občine z gospodarskega stališča, oddali bodo nedeljo dne 24. t. m. **vsaj v I. razredu svoje glasove nastopnim neodvisnim samostojnim kandidatom:** Janez Zorman, posestnik; Alojzij Zajc, posestnik; Fran Zajc, c. kr. fin. svetnik; Karol Javoršek, učitelj; Fran Borštnar, adjunkt južne železnice; Anton Pogačnik, posestnik; Ivan Petek, nadrevident južne železnice; Peter Kosler, posestnik; Ivan Klemenčič, posestnik; Jernej Stele, posestnik. — Namestniki: Ivan Kraljič, telegrafist državne žel. v p.; Vaclav Holeček, strojevodja; Andrej Golar, nadsprevodnik; Anton Javoršek, nadučitelj v p.; Josip Rajner, posestnik.

Volilci, možje, to so kandidati, katerih naloga bode, delati pametno gospodarsko politiko v Sp. Šiški. Zato glasujte za nje!

Idrijske novice.

i **Dekanijski shod** so imele naše Marijine dekliške družbe v nedeljo 17. septembra. Vkljub najneugodnejšemu vremenu za tako priliko, so poslale vse kongregacije v dekaniji in gornjelogaška Marijina družba številna zastopstva. Za kongregacijsko gibanje v naši dekaniji je bila ta nedelja zelo pomenljiva. Vršil se je sestanek za sestankom, čas je bil prekratek. Popoldne je idrijska kongregacija priredila v Didičevi dvorani majhno, a krasno zabavo s petjem, deklamacijami in lepo igro »Marijin otrok sem«, ki se bode gotovo tudi drugod udomačila Med odmorom se je oglasil tudi naš organizator gosp. Janez Kalan ter s kratkim zabavnim govorom spravil vse v najboljšo voljo. Lepe nedelje smo se veselili, tudi uspeh bode imela, ker so se kongreganistinje ločile nanovo poživljene za sveto stvar.

i **Občinska seja** dne 20. septembra je bila deloma burna. Poglavitne točke dnevnega reda so bile podpore dijakom - visokošolcem, pritožba bivšega župana Josipa Šepetavca v zadevi povračila občini v znesku 8193 K 62 v in ponudba Matevža Moravca, za nakup stavbišča za mestno klavnico. Začetkom seje je naznanil župan Štravs, da ne bo nič z nasvetovano poštno zvezo Idrija—Črni vrh—Ajdovščina. Ko so prišle na vrsto prošnje idrijskih dijakov za podporo na visokih šolah, sta stavila občinska odbornika Kristan in Ivan Kavčič umesten predlog, naj se o prošnjah razpravlja v tajni seji. Večina je mislila, da se hote odborniki S. L. S. s tem odtegniti javni kritiki. Spoznali so pa hitro, da se motijo. Občinski odbornik, nadoskrbnik Vitouš, namreč izjavi, naj se le javno razpravlja, če večina odbornikov to zahteva, kdo je vreden podpore iz občinskega denarja. Predloži naj se torej spričevala o študijah prosilcev, dosedaj podpiranih, ker se podpore dajejo dijakom le tedaj, če se kažejo uspehi v študijah. Sedaj je bila večina v zadregi in marsikdo je želel, da bi se ta razprava vendarle tajno vršila, kakor so predlagali odborniki S. L. S. Denarja je na razpolago še 380 K, prosilcev pa je 14. Končno je bilo sprejeto, da se razdeli letos okoli 850 kron, čez proračun torej okoli 500 K.

i **Bivši župan** Josip Šepetavec ni bil zadovoljen, ker je sedanji župan zahteval, da on poravna znanih 8193 K 62 h, ki jih je neopravičeno pod njegovim vodstvom izdalo županstvo za hišo št. 509. Zato se je pritožil na občinski odbor. Notar Pegan je predlagal, da se gre preko te stvari v dnevnem redu. Razprava je bila o tem predmetu dolga. Videti je bilo, da naprednjaki še vedno žele, oziroma obžalujejo, da jim ni šlo po sreči s čitalnico na občinske stroške.

i **Naprodaj** ima Mat. Moravec parcelo štev. 433 svojega zemljišča. Naprednjaki žele na tem mestu novo klavnico. Župan je naznanil občinskemu odboru, da je do novega leta na ponudbo m² po 2 K 50 h, po novem letu pa da se bo svet podražil. Kakšnega mnenja je velik del občinarjev glede klavnice, je že znano. Do pravega sklepa glede nakupa ni prišlo, sklenilo se je le, da županstvo sporoči deželnemu odboru, po čim da je Moravčeva njiva, ker o tem župan ni poročal v zadnji seji.

i **Glede draginje** se je odbor posvetoval pri »slučajnostih«. Sklenilo se je, da dobi mestna blagajna na razpolago gotov znesek, s katerim nakupi v večjih množinah najpotrebnejša živila, kakor krompir, fižol in drugo in jih potem za lastno ceno oddaja občincem. To poslovanje naj bi nekako nadzoroval poseben odsek 6 odbornikov, ki so bili izvoljeni iz vseh strank. Sklenilo se je tudi poslati deputacijo 3 odbornikov vseh strank pod županovim vodstvom k c. kr. rudniškemu ravnateljstvu, ki naj prosi, da dobe delavci draginjsko doklado.

i **Tudi pri nas so v nedeljo napravili shod in obhod proti draginji.** Shod je bil dovoljen, obhod po mestu pa prepovedan. Po govorih razpaljena množica se pa za to ni zmenila, zato so korakali skupno po ulicah. Žandarmerija je storila svojo dolžnost, in ker nekateri niso marali slišati zopetnega opomina za razhod, bodo najbrž še posledice nastale. — Da je res draginja, to občuti vsak. Saj so obrtniki v zadnjih 10 letih za tretjino poskočili v cenah, enako tudi delavci. Zidarji so delali za 3 krone na dan, sedaj zahtevajo 5 kron. Da se kmetu še slabše godi, je znano. Zato hite ljudje iz dežele v mesta ali Ameriko. Da se draginjo lažje prenese, štedi vsak in dvakrat kronco obrne, predno jo izda za potrebno stvar. Pri nas je to v javnosti drugače. Draginjo si sami napravljajo, potem pa protestirajo proti njej. Naj par zgledov osvetli. Leta 1909. bi bili imeli lahko osmi dekliški razred, a se združeni liberalci in demokrati niso ganili. Otvoril se je pouk pri uršulinkah l. 1910., a so protestirali in ga uničili. Sedaj pa pošiljajo k nunam na Koroško svoje hčere in plačujejo več stotakov letno za njih šolanje. A to niso kaki »klerikalci«, temveč socialni demokrati in liberalci. Naj imena govore. Anton Kogej je gostilničar. Pri njem se vrše shodi in diskusije soc. demokratov, on sam je z dušo in telesom njih pristaš, a je to jesen poslal svojo hčer k nunam v Maria Saal. — Josip Rupnik, usnjarski mojster, je bil njega dni liberalni mestni odbornik, če je on glasoval proti nunam v Idriji, ni znano, a da je pristen naprednjak od nog do glave, je še vselej priznal, in vendar ima že več let hčerke pri nunah. Če še omenjamo čevljarja Bratuša in bukvoveza Ciniburka, oba naprednjaškega mišljenja, ki sta tudi oba poslala hčerke na Koroško, menimo, da dovolj kaže neznačajnost naših vodilnih glav in da se osmešijo, ko vpijejo proti draginji. Saj bi bil vsakteri od navedenih prihranil najmanj 400 kron na leto, ko bi bila hčerka k nunam v Idriji hodila k pouku. Pa imenitno se je zdelo njih voditeljem protestirati proti nunam v našem mestu, zato so sedaj posledice, katere povzročajo hudo draginjo. A najbrž bodo navedeni pri kakih volitvah zopet glasovali za one, ki so jim draginjo napravili in sedaj pa shode in obhode prirejajo.

Drugi markantni zgled, kako se draginja odpravlja, imamo z mestno hišo št. 509. Ravno sedaj pritiskajo na naše odbornike v občinskem svetu, naj dovolijo, da se zida v pritličju velika krasna dvorana. Zatrjuje se, da bode vsem pristopna, a imamo žalostne izkušnje z obljubami naših nasprotnikov. Na istem mestu se je zidala prej na občinske stroške lepa prostorna dvorana, a si jo je z notarskim pismom kar Čitalnica vzela za 25 let proti mali odškodnini. Druge stranke tja niso imele dostopa. — Ali res tako manjka v Idriji dvoran za veselice ali za shode? Poglejmo malo naokrog. Znana je pivarna pri Črnem orlu, tam zborujejo večinoma soc. demokrati. V telovadnici naše realke prirejajo redke svoje veselice liberalci. Na prošnjo rudarjev se jim staro gledališče prepušča za razna shajanja. Straus je pred nekaj leti zidal svoj »salon«, a večinoma prazen stoji, ker v petih letih je bil komaj enkrat tam shod. Didič je v hotelu omislil elegantno in prostorno dvorano z gledališkim odrom. Ker je tu javna gostilna, imajo dostop vse stranke; jim je še na razpolago lepa veranda in galerija ter še več postranskih sob, ako bi se le preveč ljudstva nabralo. Zunaj Idrije je zidal Murovec veliko dvorano, a komaj enkrat na leto prirede socialni demokrati ondi svojo veselico. Toraj primeroma za Idrijo dvoran več kot preveč; razun Didičeve, skoraj vse prazne stoje. In vendar hočejo na občinske stroške, z žulji rudarjev, zidati novo dvorano. In ti ljudje vpijejo, da je draginja! Stotake in tisočake proč mečejo in tožijo, da je vse predrago, da ni mogoče shajati. Na eni strani kažemo, da gladu mrjemo, na drugi strani sipamo denar kakor bogataši, katerega nam kakor kaže, ne bo še zlepa zmanjkalo. Vedno je tu kak višji uradnik od ministrstva. Ta seve povpraša tudi po socialnem stanju. A ko sliši, kako se gospodari in denar proč meče, ne bode kaj ugodno poročal o našem bednem stanju. Mislil si bode, da je v Idriji kakor na Dunaju. Tam so v nedeljo vdrli v prodajalno revnega branjevca, pa mu raznesli in uničili vso njegovo drobnarijo, a veletrgovcev Judov kar mrgoli, tam pa niso napravili nobene škode. Rotšildovim palačam niso pobili nobene šipe, medtem ko so drugod napravili obilno škodo. Stvar je naročena od višje strani tudi v Idriji, si bode mislil referent, kakor na Dunaju. In zadnjič je še naš župan predlagal, naj se veletržce obdavči, da se draginja prepreči; kakor kažejo v dejanju sodrugi, bode vse drugače, kakor naši voditelji tu rudarjem govore.

i **Mesečna predavanja in zabavo** pričenja Katol. delavska družba prihodnji mesec. V nedeljo 1. oktobra bode ob 7. uri zvečer v Didičevi dvorani predaval gosp. dekan o drugi invaziji Francozov v Idrijo leta 1805. Gradivo do sedaj še ni bilo nikjer obelodanjeno, ker se črpa počasi iz arhiva v gradu in župnišču. Že ko je prvikrat predaval o tvarini »Francozi v Idriji leta 1797.«, je bilo zanimanje splošno in se je prosilo, naj se gotovo razglasi, kadar se bode o tem predmetu nadaljevalo. Zato se teden prej razglasi, da se ustreže tudi onim, ki ravno niso člani Kat. del. družbe. Najbrž bode tudi kratka igra in petje. Vstop je prost.

Tržiške novice.

Društveno. Režiserskega tečaja v ljubljanskem Ljudskem domu so se udeležili minoli teden dva člana in dve članici izobraževalnega društva sv. Jožefa.

Protestantske brošure je prodajal po tržiškem okraju te dni nek agent. V veliki zalogi je imel brošure „življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa" po evangelistu Lukežu. Prodajal jih je po 8 v. Govoril je kot pridigar, češ da se mu gre za zveličanje duš. Na ta način se mu je posrečilo prodati več knjižur, katere je spisal znani češki protestantovski pastor Chraska. Povedati je treba ljudstvu, da bodo pokazali takim protikatoliškim raznašalcem vrata.

Občinske volitve v Tržiču. Pod tem naslovom je prinesel „Slovenski Narod" z dne 14. t. m. nek dopis, v katerem se zaletava v škofa in tržiškega župnika. Iz najzanesljivejšega vira smo izvedeli, da je dotični dopis v kolikor se tiče imenovanih dveh gg. popolnoma izmišljen in neresničen. „Neznani" dopisnik naj se o vsaki stvari najprvo dobro prepriča in potem šele piše v časnike. Z neresnico se pač ne koristi dobri, narodni stvari. To v pojasnilo tistim, ki preradi verujejo raznim liberalnim časopisom.

Odpadel je od vere strojevodja tržiške železnice Boškovič. Mož je štajerski Slovenec, pa se je ponemčil. Že pri ljudskem štetju je označil sebe in svojo rodbino za nemško. Sedaj bo našel pravo srečo in mir vesti v protestantizmu. Katoliška cerkev ne bo pretakala solz po njem, luteranski pastor dr. Hegeman se pa lahko veseli svoje nove „zveste" ovčice.

Telovadni odsek Orel priredi v nedeljo 1. oktobra v društvenih prostorih sv. Jožefa veselico s petjem in splošno priljubljeno veselo igro v treh dejanjih „Občinski tepček". Začetek bo ob pol osmih zvečer. Vstopnice se bodo prodajale v trgovini g. P. Gregorec na trgu. K najobilnejši udeležbi vabi odbor.

Po svetu.

Rudar zadel glavni dobitek. Iz Prage poročajo: Glavni dobitek srbskih tobačnih srečk v znesku 75.000 frankov je zadel nek nemški rudar iz Dobrzana. Banka, pri kateri je kupil srečko na obroke, je poslala svojega uradnika v Dobrzan, da bi obvestil rudarja o nepričakovani sreči. Dobil ga je, ko se je ravno vračal z dela. Še isti večer sta odpotovala v Prago, da je podpisal razna pooblastila za dvignjenje dobitka. Omenjeni uradnik je nastanil rudarja v nekem hotelu, kjer pa ni spal na postelji, ki se mu je zdela prelepa, temveč na predposteljni preprogi. Drugi dan se je vrnil domov s predujemom 5000 K.

Ne koplji jame drugim, da ne padeš sam vanjo. Poroča se o smešnem dogodku z žalostne krvave nedelje na Dunaju. Nek čevljar iz Ottakringa, ki pa je že davno zrastel nad mladeniška leta, je preteklo nedeljo načeloval neki tolpi, ki je razbijala in pustošila po dunajskih ulicah. Ko se je čevljar vrnil s svojega »zmagoslavnega« pohoda domov, je našel svojo ženo v obupnem joku, kajti njegovo lastno delavnico so mu ljubi sodrugi popolnoma opustošili in močno poškodovali.

Škof — rešitelj. Škof v Rodezu, msg. Ligonnes, je videl, ko je šel na izprehod z dvema učiteljema, kako drvi po cesti splašen konj z vozom, na katerem ste bili dve ženski. Pogumno je skočil konju nasproti, ko je drvil proti nekemu bregu, zgrabil ga je za uzdo ter ga končno obvladal, ko ga je povlekel konj še kakih 30 metrov naprej. Prihitelo občinstvo je pogumnemu škofu priredilo burne ovacije.

Zračna pošta med Parizom in Londonom. Kapitan Windham namerava uvesti zračno pošto med Parizom in Londonom.

Velik dobitek v loteriji. Nenavadno velik dobitek je zadel v mali loteriji na Dunaju pri zadnjem vlečenju 16. t. m. nek igralec, ki je na številke 6, 32 in 42 stavil terno - secco 20 K. Dobitek znaša 4800krat večjo vsoto od vložka, to je 96.000 K brez odtegnjenih davkov. Ti znašajo 14.400 K, torej je čisti dobitek 81.400 K, ki ga je srečni igralec že dvignil.

Milijonska dedščina v vinarjih. V neki mali ogrski vasi je pred dnevi umrla neka vdova, ki je zapustila premoženje krog milijon kron v dvavinarskih in dvajsetvinarskih novcih. Njeni sorodniki niso imeli nobenega pojma o njenem bogastvu, ker je živela zelo zmerno.

Z letalnim strojem okoli sveta. Francoski aviatik Manet, namerava s svojim prijateljem Millionom poleteti z letalnim strojem okoli sveta .S poleti hočeta pričeti v severni Francoski in jih nadaljevati preko Španske v Alžir ter preko Tunisa v Egipt, odkoder hoče dospeti v Indijo. Tu bosta prirejala polete ter polagoma preko otokov dospela v Avstralijo. Konec potovanja bi tvorili poleti v južni Ameriki in v Evropi. Namen tega potovanja okoli sveta je, pokazati uspehe francoske aviatike vsemu svetu.

Tiskarske napake. Pavel Adam, eden najduhovitejših francoskih pisateljev, je napisal o tiskarskih napakah to-le: »Tiskarske napake so pogreške, ki jih ne najde niti stavec, niti korektor, marveč samo čitatelj. Narodi trpe za pregrehe svojih vlad, a uredniki trpe za napake, ki jih niso zakrivili. Tiskarske napake spadajo med neizogibne posebnosti vsakega tiskovnega proizvoda, ki mora biti hitro gotov. Marsikatera vest, ki bi je vobče nihče ne čital, postane šele vsled tiskarske napake vredna čitanja. Dokler bo obstojala godba, bodo obstojali tudi neharmonični zvoki in dokler se bo tiskalo, bodo na svetu tudi tiskarske napake. Dragi čitatelj, ne išči tiskarskih pogreškov in vedi, da ni povsem brez napake niti list, ki ga čitaš, niti tisti, ki ga je napisal, ali niti tisti, ki ga — čita!«

Izredna zbirka. V Gentu je umrl nek bogataš, ki je zapustil svojim dedičem zelo redko zbirko, namreč zbirko gumbov. Možakar je zbiral z nenavadno pridnostjo vsakovrstne gumbe iz vseh časov od 9. stoletja do zadnjih let. Zbirko cenijo na 200.000 frankov, gotovo pa je nabiratelja veljala še enkrat več. V tej zbirki so gumbi polkov vseh evropskih držav, gumbi z obleke Karola Velikega do gumbov z uniform Napoleona I., gumbi iz lesa, slonove kosti, stekla, bakra, cinka, srebra, zlata in diamantov. Res originalna zbirka, ki čaka sedaj enakega čudaka.

Čebele — vremenski preroki. Primorski čebelarji poročajo, da so opustile letos čebele nenavadno zgodaj svoje redno letno delo. Ustanovile so se že večinoma v panje, katere so že sedaj skrbno zalile s smolo in voskom. Izkušeni čebelarji trdijo, da slutijo čebele letos zgodnjo in hudo zimo.

Nenavadna posledica letošnje vročine. Iz Vladivostoka poročajo: Nenavadna vest je prinesla ameriška ladja „Beard", ki se je pred dnevi s svojega potovanja vrnila v New York, da se namreč taja led v Beringovem prelivu. Izredna vročina minulega poletja se je čutila tudi v Beringovem prelivu, ki je navadno vedno na debelo zamrznjen, in z začudenjem je videlo moštvo ladje „Bread", da je namesto prejšnjih ledenih mas na morju prosta vožnja. Neka druga ladja amerikanske vlade to vest popolnoma potrjuje. Gre za neko križarko, ki je v polarnih vodah prevozila na potovanju skoro 10.000 morskih milj in je našla povsod izredno talenje ledu. Kako daleč do tečaja je vplivalo gorko poletje, se seveda ne ve; vsekakor pa bi bila za polarne raziskovalce ugodna prilika za potovanje skozi Beringov preliv dalje proti severu.

Poškodovane dunajske šole. Na Dunaju bi se imel pričeti pouk v Ljudski šoli na Hoferjevem trgu v sredo. Ker pa poškodbe v šoli izza zadnjih nedeljskih izgredov, še niso popravljene, je bil začetek šolskega leta v tej šoli vnovič preložen. Tudi v raznih drugih šolah, ki jih je v

nedeljo napadel dunajski socialno-demokratski mob, se še ni pričel pouk, ker reparature še niso izvršene. V nekaterih šolah je začetek šolskega leta preložen na nedoločen čas. Kolikor se je dognalo so izgredniki povzročili na šolah v 16. dunajskem okraju za 20.000 K škode. Kdo jih bo plačal? Ali ne dunajski davkoplačevalci? Draginja bo po mnenju socialnih demokratov zaradi tega seveda manjša.

Poldnevni šolski poduk v New Yorku. Poduk v newyorških elementarnih šolah se je pričel 11. septembra. Nad 80.000 šolskih otrok bo imelo samo poldnevni poduk, ker so šole prenapolnjene in za nova šolska poslopja nimajo denarja.

Mednarodna brzojavna tekma. V zadnjem tednu meseca avgusta se je vršila v Turinu mednarodna tekma v praktičnem brzojavljenju. Pri tekmi so bile zastopane vse evropske države; bilo je nad 300 tekmecev. Tudi avstrijska brzojavna uprava je bila zastopana z 20 udeleženci. Poleg tega je k tekmi tudi železniško ministrstvo poslalo svoje zastopnike. Uspeh pri tekmi je bil za Avstrijce izredno ugoden. Od 20 uradnikov avstrijske brzojavne uprave jih je bilo odlikovanih 5 z zlatimi, 2 s srebrnimi in 3 z bronastimi svetinjami. Poleg tega so pa prejeli skupno v denarju 1100 frankov kot nagrade. Ta uspeh je še tembolj vreden vpoštevanja, ker je za časa tekme vladala naravnost tropična vročina, dostikrat do 38 stopinj Celzija.

Živinska kuga na Zgornjem Avstrijskem. Na Zgor. Avstrijskem se vedno bolj širi živinska kuga na gobcu in parkljih. Doslej je obolelo na kugi 4300 glav goveje živine, od katerih jih je 15 do 20 odstotkov podleglo bolezni, medtem ko je zopet na drugi strani produkcija mleka za več mesecev skoro popolnoma nemogoča. Vsaka kupčija z živino je prepovedana in ne sme se vršiti noben živinski semenj.

Velika poneverjenja. Iz Avgsburga poročajo, da je prokurist bavarske diskontne banke, Hetzler, poneveril nad milijon mark. Pri neki banki v Bruselju je naložil defravdant, ki je pobegnil, 500.000 mark zase, a so vsoto oblasti zaplenile.

Družinska drama. Iz Hanovra poročajo, da je na gradu Ricklingen ustrelil graščak in slikar Huver vsled financielne stiske svojo ženo in 9letnega sina, nakar se je obesil.

Zverinski oče. V Dobrinju je povila kmetica Hrisekica trojčke. To je pa moža tako razjarilo, da je ubil s sekiro ženo in dva novorojenčka, tretjega je rešila babica, ki jo je zverinski oče nevarno ranil, sam pa pobegnil in skočil v Dravo, kjer je utonil.

Izbruh Etne. Iz Katanije poročajo: Udeleženci ekspedicije za rešitev prebivalcev v observatoriju na Etni pripovedujejo o svojem pohodu na bruhajoči vulkan sledeče: »Morali smo se boriti z velikimi težavami ter smo bili včasih v veliki nevarnosti. Ko smo prišli v bližino glavnega žrela ,so začeli naenkrat puhteti nasproti strupeni plini iz odprtine. Zgubili smo že vse upanje na rešitev, ko je močan vihar odgnal strupene pline na nasprotno stran. Došli smo k observatoriju, kjer smo našli profesorja Zaccara nezavestnega.« Zadnja poročila trdijo, da se lava izliva iz ognjenika z novo silo. Velika vodna kotanja v Linguaglossi je popolnoma napolnjena z lavo. Park in gozdovi marquia di Majorana so opustošeni. Pepelnati dež pada v velikem okrožju na zemljo. Samo ciklon je napravil v nasadih citron nad milijon lir škode. Prebivalstvo je zelo razburjeno.

Umor pri igri. V Aradu je kavarnar Ludevik Fränkel ustrelil trgovskega nastavljenca Trajana Bogdana, ki je komaril, ko je kavarnar igral na karte. Pri igri so se sprli; Bogdan je potegnil nož, a kavarnar revolver. Tako je bila nesreča gotova, ker se ni upošteval predpis: »Kibic, jezik za zobmi!«

Kolera. Na ogrski pusti Sinatelep je obolela na koleri ena oseba, ki je umrla. Nadalje so obolele na Ogrskem za kolero še tri osebe, ena v stolici Moson, druga v Faiszu, tretja pa v Novi Pešti. V Dragi in na Sušaku traja kolera naprej. Dozdaj je obolelo na koleri 15 oseb, med njimi jih je umrlo 9. V trsatski bolnišnici opazujejo zdravniki 40 oseb. Občino Drago so popolnoma izolirali. Iz Zagreba so poslali v Drago na pomoč 5 zdravnikov. Tvorniški delavci iz Drage in Sušaka, ki delajo na Reki, so pet dni kontumacirani.

Poznanjskim Poljakom se obečajo boljši časi? Za višjega predsednika v Poznanju je imenovan državni podtajnik Schwartzkopff, čegar politična načela so daleč od hakatistov. »Berliner Tageblatt« piše, da je sedaj v Poznanju pričakovati spravljive politike.

Podraženje čokolade in sladkornih izdelkov. Z ozirom na podraženje sladkorja, kakor tudi vseh drugih surovin, je sklenil v nedeljo 17. t. m. v Pragi občni zbor osrednjega društva avstro-ogrskih tovarnarjev čokolade in sladkornih izdelkov, da podraže zaenkrat svoje izdelke za 20 v. pri kilogramu. To podraženje stopi takoj v veljavo.

Potres v Castarici. Potres je razrušil Toro Garillo. Ognjenik Poas bljuje. Boje se za Panama-prekop.

Podraženje mila. Tvorničarji mila napovedujejo, da podraže milo za 2 do 3 K in da nameravajo še bolj podražiti milo.

Sedemletna dečka spekla petletno deklico. Iz Halle ob S. poročajo: V Niederodeleben sta dva sedemletna dečka napravila ogenj na polju, da bi pekla krompir. Neko petletno deklico, ki je bila v njuni družbi, sta pa držala blizu ognja, da so ji lasje popolnoma pogoreli. To sta ponavljala tako dolgo, dokler ni ubogi otrok utihnil. Ko so končno prišli zraven odrastli, je imela deklica že tako hude opekline, da je kmalu nato umrla.

80letnica uglednega italijanskega škofa. Iz Milana poročajo: Italijansko časopisje se spominja v dolgih člankih 80letnice škofa msgr. Bonomelli, ki jo je praznoval 21. t. m. in ki je znan vsled svojih naprav za izseljence. Kraljica-vdova je poslala škofu ob 80. rojstnem dnevu zlat kelih.

Cel grad bodo prepeljali preko morja iz Angleškega v Ameriko. Iz Londona namreč poročajo, da je grad Tatterschall, najlepšo angleško stavbo, ki je bila sezidana leta 1440, kupil nek amerikanski milijarder, ki namerava grad dvigniti iz tal ter ga prepeljati s posebno ladjo v severoameriške Združene države.

Koliko bi veljala italijanska ekspedicija v Tripolis? Iz Milana poročajo, da je poslanec Delissont proračunal stroške eventuelne italijanske ekspedicije v Tripolis na eno milijardo lir. Italija bi rabila za ekspedicijo nad 100 tisoč mož in 20.000 mož kolonialnih čet.

Tizianova slika odkrita. Iz Edinburga poročajo, da so tam zasledili Tizianovo sliko Karola V., o kateri že sedem let ni bilo nobene sledi. Ponudili so jo na prodaj ameriškemu milijarderju Morganu.

Tovarna razstreliv zletela v zrak. Iz Brescie poročajo, da je pri Montichiarijo zletela v zrak velika tovarna razstreliv. Pet oseb je bilo ubitih, 12 težko ranjenih. Med mrtveci je tudi iznajditelj razstreliva »Imperial«, ki ga je italijanska vlada rabila za polnjenje granat.

Fotografiranje v spanju je najnovejša moda, ki je naenkrat našla mnogo odmeva med londonskimi ekscentričnimi ljudmi. Čudna ta ideja ima svoj izvor v Ameriki, po kateri tudi močno diši in kjer se je kmalu udomačila. V spanju se pustiti fotografirati je baje tako privlačno, da se temu ni mogel ustavljati drugače zelo konzervativni London, in vsak dandy, vsaka boljša dama, smatra za veliko potrebo, da se pusti fotografirati v naročju Morfeja. V izložbah odličnih fotografov se vidijo posnetki spavajočih lepotic in otrok. Vsekakor podpira novo modo radovednost, ker vsakdo hoče videti, kako izgleda v spanju. Zagovorniki teh vrsi fotografij branijo svoje mnenje z važnimi razlogi. Resnica je, da pri fotografiji speče osebe odpade izrazitost oči, in s temi odpadejo pri mnogih osebah tudi take podrobnosti v izrazu lica, katerim se vsakdo rad odreče. Je pa zopet neštevilno ljudi, ki nosijo celo svoje življenje krinko in to sprva premišljeno, pozneje pa morda vsled navade. Spanje pa izbriše z obličja vsako pozo in iz fotografije speče osebe dobimo vtis pravega neumetnega človeka. Kot poročajo, so se angleški listi obrnili ze tozadevno mnenje na razne kiparje in umetnike in vsi so se izjavili, da so nove vrste fotografije vsekakor zelo zanimive.

Duhovniki na pozorišču, a župani na begu. Iz Milana poročajo: Oddar je izbruhnila epidemija kolere v Berzoliju, genovskem okraju, so strahopetno pobegnili župan in vsi občinski uradniki, kot poroča list „Avvenire.“ Duša občinske uprave in zdravstvene oskrbe je nato postal sivi župnik Ardisone. Oblaati so mu izrekle popolno priznanje in njemu se je tudi zahvaliti, ako se je posrečilo omejiti epidemijo. V Linguegliettti so istotako pobegnili vsi občinski uradniki, tako da je ministrski predsednik Giolitti predlagal kralju, naj razpusti strahopetni občinski svet. Tudi tu je ostal župnik na svojem mestu, da vzdržuje red v občini, v kateri se je v velikem obsegu pojavila kolera, in da streže bolnikom. V mnogih drugih občinah se je organizacija bolniške oskrbe in desinfekcijske službe izročila duhovščini, ker ni hotel nihče sodelovati pri delu za bližnjega.

Služba božja na izseljeniškem parniku. Ako se pomisli, da putuje vsako leto nad 300.000 oseb iz avstro-ogrske monarhije preko oceana, potem je vsekakor jasno, da je velikega pomena, ako se more avstrijskim katolikom za čas prevoza nuditi duhovno tolažbo. Radi raznih težkoč, dosedaj niso mogli potujoči duhovniki služiti na parnikih sv. maše tako, da bi ji mogli prisostvovati tudi potniki. Sedaj pa je dunajsko društvo sv. Rafaela pričelo pogajanja z izseljeniškimi družbami, da se omogoči potnikom na parnikih, biti pri sv. maši. Najprej je nato pristal severonemški Lloyd v Bremenu, ki je nabavil več mašnih kovčekov ter naročil kapitanom, da preskrbe na parnikih dostojne prostore, kjer bi se lahko brale sv. maše in pridigovalo. Društvo sv. Rafaela je pridobilo za to stvar tudi avstrijsko parobrodno družbo „Avstro-Amerikana“, da se je odločila, napraviti na svojem velikem prekomorskem parniku „Cesar Franc Jožef I.“ oltar za sv. mašo. Nadalje namerava društvo sv. Rafaela nabaviti več mašnih kovčegov za uporabo onim duhovnikom, ki potujejo s parniki iz Trsta, ter je v to svrho daroval dunajski nadškof 400 kron.

Italijanski škofi in katoliški tisk. Škofi pokrajine Ankona so skupno izdali na svoje duhovništvo in katoliško ljudstvo pastirski list o potrebi katoliškega tiska, osobito v naši dobi, ko mrgoli javnih in skrivnih napadov na vero, cerkev in papeža. „Časopisje je katoliku tako potrebno“, pišejo italijanski škofi“, „da se ne more to drugače povedati kot z besedami, da zna priti čas, ako se ne bo podpiralo časopisje, ki ima varovati oltar, ko se ne bo mogel varovati niti oltar“.

Nov narod. V New York so došle vesti o naučni ekspediciji, ki ji načeluje Stephanson in ki je odpotovala aprila l. 1908., da preiskuje arktične pokrajine na severu od angleške Kolumbije. Stephanson poroča, da je ekspedicija odkrila nov polarni narod evropskega tipa, ki še nikoli ni videl belcev. Pismo je naslovljeno na tajnika newyorškega geografskega kluba in datirano od 5. novembra l. 1910. Med drugim piše tudi sledeče: „V pokrajini, o kateri se je doslej mislilo, da ni obljudena, smo našli ljudi, ki doslej še nikoli niso videli belcev niti Indijancev. Po govoru in načinu življenja so sični Eskimom, a po fizičnem sestavu Skandinavcem. Vseh skupaj smo našli 40 takih ljudi, a dalje proti severu jih je bržkone še več. To odkritje daje povod k rešitvi dveh vprašanj: 1. Kaj se je zgodilo z ekspedicijo Johna Franklina, in 2. kaj se je zgodilo z onimi 3000 Skandinavci, ki so zapustili v XV. stoletju Grönlandsko ter izginili brez sledu. Ako se to odkritje ne bo moglo spraviti v sklad z nonim teh dveh slučajev, potem nastaja novo vprašanje: Zakaj se del prebivalcev dežele „Viktoria“ razlikuje od ostalih urojencev in odkod je njihov evropski tip“.

Znamenit pouličnі pevec. Veliki in znameniti pevci so bili pogosto tudi poulični pevci. Ali so pred svojo kariero peli po ulicah za milodare ali pa pozneje. Tako se pripoveduje, da je ob neki priliki znameniti španski pevec Gayarre, slavljen kot umetnik, pel na ulici za milodare. Nekega jutra je sedel Gayarre v neki gostilni v Barceloni pri zajutreku, ko je opazil na cesti dva starca, ki se jima je čitala z lica velika beda. Eden izmed njiju je s tresočimi rokami godel na gosli, drugi pa je s slabim glasom pel nekaj iz „Fausta“. Glas mu je znesel kot razbita posoda, toda njegovo predavanje je dokazovalo, da se je bavil mnogo s študijem. Od mimo hodečih ljudi pa se ni nikdo nanju ozrl, še manj pa, da bi jima vrgel kdo v nastavljeni klobuk kak novec. Končno sta prenehala peti in preko njunih upadlih lic so se pokazale solze. Gayarre je spoznal, da sta starčka umetnika, ki ju je nesreča pripeljala tako daleč, da morata beračiti. Pomislil je nekoliko, nato pa je vstal, šel k njima ter ju vprašal za njun reportoir, nakar je pričel sam peti neko arijo iz „Traviate“. Komaj pa so se začuli prvi glasovi, se je začelo zbirati okoli njega občinstvo. „To je on! To je Gayarre!“ Ime slavnega pevca je učinkovalo na ljudi kot magnet. Čez nekoliko je prenehal ves promet na ulici vsled silnega navala občinstva. Ko je bila pesem končana, je Gayarre pobiral s klobukom v roki in padal je denar, zlat in srbrn... Gayarre je zapel še arijo iz „Seviljskega brivca“, na koncu pa dodal neko špansko ljudsko popevko. Navdušenje med občinstvom je postalo nepopisno. Klobuk je bil mahoma do vrha poln, starca pa sta dobila 874 frankov.

Koliko bi veljala nemško-francoska vojna? Izračunal je to francozki častnik Lauth ter priobčil tozadevne podatke v „Journalu des Sciences militaires.“ Mobilizacija francozke vojske bi veljala dnevno 30,652.500 frankov, a mobilizacija nemške vojske nekoliko več in sicer 36,630.000 fran. na dan. V to pa niso vračunane niti rezerve. Nemčija bi imela, ako bi pozvala pod orožje tudi črno vojsko, na dan 76.900.000 frankov izdatkov. Vojna med Francozko in Nemčijo, ako bi trajala samo mesec dni, bi povzročila Francozki 918,375.000 frankov stroškov, torej skoro eno milijardo. Ako pa bi vojna trajala celo leto, bi porabila Francozka 11,920.500.000 frankovi medtem ko bi imela Nemčija brez črne vojske mesečnih stroškov 1098,900.000, s črno vojsko pa 2.307,000,000 a letni stroški bi vnašali 13.186,800.000 ali s črno vojsko 27.684,000.000 frankov. Vojna bi torej popolnoma izčrpala bojujoči državi, niti bi ne bilo sredstev za opomne stroške. Pri tem pa moramo šteti tudi človeške žrtve iz rastanek cele narodne ekonomije.

Znaki zgodnje zime. Iz Curiha se poroča: Švicarske gore je nenadoma zapadel sneg.

Na sledi tatov Mone Lize. Tajna pariška policija je zasledila v Bruslju tatinsko družbo, o kateri sodijo, da je udeležena pri tatvini Mone Lize. Zaprli so že nekaj oseb.

PARLAMENTARNE ZADEVE.

Zvršilni odbor nemških svobodomiselnih strank je sklenil, da se bo pečal z izpremembo vojnega ministrstva v posebni seji. Izdali so komunike, ki izvaja, da so razpravljali o vseh perečih zadevah, o draginji in o železničarskem vprašanju in o sestavi postave proti kartelom. Popoldne so konferirali načelniki z Gautschem, ki je izjavil, da se intenzivno peča z draginjskim in z železničarskim vprašanjem in da upa na uspeh pogajanj z Ogrsko.

NIŽJEAVSTRIJSKI DEŽELNI ZBOR ni imel v svoji včerajšnji seji nič nujnejšega posla, kakor da je protestiral proti otvoritvi nove zasebne češke Komenskyjeve šole v XX. okraju in pa, da je nemški svobodomiselni poslanec Hofbauer napadel uradnika nižjeavstrijske deželne hipotečne banke Friderika Redel, ker je inseriral prodajo svojega posestva v čeških listih. Višji kurator Steiner je pismeno obvestil višjega deželnega maršala, da je kupil posestvo neki Nemec in da kuratorij obžaluje, ker je inseriral Redel v čeških listih. Za deželnega odbornika je bil namesto Gessmanna izvoljen Rienössl.

BODOČE VELIKE VAJE V BOSNI.

Budimpeštanski vojaški krogi zatrjajo, da bodo l. 1912. velike vaje v Bosni. Ob tej priliki obišče prestolonaslednik Franc Ferdinand prvič Bosno in Hercegovino.

OGRSKA OBSTRUKCIJA SE NADALJUJE.

Obe neodvisni ogrski stranki sta včeraj v skupni seji sklenili, da bodo toliko časa obstruirali, dokler ne umakne vlada z dnevnega reda brambene postave.

DRAGINJSKI IZGREDI V AVSTRIJI.

Po dunajskih izgredih.

Socialnodemokraška sodrga je napravila v nedeljo na Dunaju velikansko škodo. Rdeče barabe in njih pobje so napravili v Ottakringu 100.000, v I. okraju in v Josefstadtu pa po 40.000 K škode. Med aretiranci so jih 245 izročili deželnemu, 15 okrajnemu sodišču, 21 jih je kaznovala policija, 35 jih je pa na prostih nogah. Pri aretovanih so našli zelo kompromitujoče stvari. Pri nekem možu so dobili 13 zavojev vžigalic, vrv in bombaž, pri nekem zasebnem uradniku nabit revolver, pri nekem drugem izstreljen revolver. Pri drugih so zopet dobili bodala, kamne, železne kose in podobne metalne stvari. S smrtjo se borita ranjenca Wögerbauer in Afrat.

Poulične demonstracije v Kraljevem Dvoru.

V Kraljevem Dvoru so se tudi dne 20. t. m. nadaljevale poulične demonstracije. Približno tisoč delavcev Chlazarjeve tvornice je ustavilo nekaj časa delo, češ da hočejo oprostiti aretirance. Pridružili so se jim tudi drugi delavci. Razgrajali so po cestah, a okrajno sodišče so zasedli vojaki. Medtem so delavci zborovali, po shodu so pa pričeli metati kamne na orožnike in vojake. Dva vojaka sta ranjena, eden precej nevarno. Pozvali so 1 bataljon vojakov iz Kraljevega Gradca, ker je bilo v mestu zgolj pol bataljona in 62 orožnikov. Došlih vojakov niso napadli, samo kričali so, ne streljati. S pomočjo došlih vojaških ojačenj so zastražili vse tovarne in važnejša poslopja. Vojaki so patrulirali celo noč po mestu. Ob 11. uri zvečer je vladal popoln mir. Aretovanih je bilo 25 oseb. V četrtek se je po vseh tovarnah zopet vršilo redno delo.

Prepovedan socialnodemokraški shod.

Lvovska policija je prepovedala socialnim demokratom shod, ker bi se po shodu lahko pripetili izgredi.

KIJEVSKI NAPAD.

Bagrov hotel usmrtiti carja.

Dognali so, da je nameraval Bagrov prvotno usmrtiti carja. Malo je manjkalo, da se mu ni posrečil njegov načrt. Posrečilo se mu je, da je že prišel do dvorne lože in pritisnil na kljuko, a neki častnik, ki je poznal policijskega konfidenta Bagrova, je stopil k njemu in ga vprašal, kaj da išče in kaj da hoče. Bagrov je odgovoril, da mora nekaj važnega izporočiti Stolypinu. Častnik mu je pojasnil, da Stolypina ni v dvorni loži, marveč da sedi v parketu

in je spodil Bagrova od dvorne lože. Bagrov se je nato podal v parket in ustrelil Stolypina, ko je izprevidel, da ne more usmrtiti carja.

Kako da car ni videl napada na Stolypina.

V ruskih dvornih krogih se pripoveduje, da se je carjeva najstarejša hčerka po drugem dejanju zelo preplašila in prosila carja, da naj zapusti ž njo gledališče, češ, da jo je strah. Car hčerke ni poslušal, marveč umaknil se je ž njo v mali salon dvorne lože. Tako car ni videl napada na Stolypina. Šele, ko se je začul strel, je hitel car nazaj v dvorno ložo.

Bagrovov sokrivec.

Revolucionar Muravjev, ki se je en dan pred Stolypinovim dohodom v Kijev ustrelil, je bil Bagrovov sokrivec. Muravjev ni bil dovolj srčen, izvesti napad, nato šele je stopil Bagrov v ospredje. Vojno sodišče, ki bo sodilo Bagrova, je že sestavljeno. Po celi Rusiji se vrše hišne preiskave in se zapirajo osumljenci. Preosnovati nameravajo popolnoma politično policijo.

»JEANNE D' ARC.«

»Echo de Paris« objavlja o najnovejši francoski oklopnici »Jeanne d' Arc« obširnejše poročilo, po katerem prekaša ladja po svoji mogočnosti prve angleške dreadnoughte. »Jeanne d' Arc« so izpustili v morje v Brestu, danes pa izpuste v morje enako močno ladjo »Courbet«.

NEMCI IN FRANCOZI.

Uradni brzojav poroča, da je bistveno že doseženo sporazumljenje med Nemci in Francozi. Gre zgolj še za to, da se dogovore za obliko, nakar se prično pogajati o kompenzacijah Nemčiji ob Kongu.

DEMONSTRACIJA V HOSTOVICU.

Neki češki hišni posestnik v Hostovicu je dal v najem svojo hišo češkemu šolskemu društvu, kar je seveda Nemce zelo razjezilo, ker se je baje obvezal, da se hiša ne bo rabila za šolo. Župan dr. Fiedler je protestiral proti otvoritvi šole, češ, da se boji otročjih bolezni in je postavil dva stražnika pred hišo, da odganjata češke otroke. Zvečer so pa priredili češki delavci demonstracijo županu Fiedlerju in groze, da bodo še naprej demonstrirali.

ITALIJANI IN TRIPOLIS.

»Giornale d' Italia« poroča, da je opozoril Giolitti italijanskega kralja, da če zasede Italija Tripolis brez turškega dovoljenja, se mora en mesec skrbno pripravljati. Vojakov bi morali odposlati 40.000 mož, kar bi toliko stalo, da je ugodnejše, če se pogode s Turčijo in ji plačajo odškodnino. Turška vlada pa namerava odposlati v Tripolis častnike in 400 sposobnih podčastnikov, da izvežbajo turške vojake. Za poveljnika turških vojakov v Tripolisu je imenovan polkovnik Ahmed.

Rimski politični in družabni krogi čisto nič ne prikrivajo, da nameravajo zasesti Tripolis. V Južno Italijo in na Sicilijo se vozijo vojaki. Odkrito priznavajo, da zasedejo Tripolis takoj, ko se končajo pogajanja med Francosko in Italijo. Časopisje podpihava vojno razpoloženje in zahteva, da naj se odpošljejo bojne ladje v Bospor. »Tribuna« odklanja ugovor Turčije, češ da če je Turčija izpremenila vladarja, le še ni postala kulturna država.

STAVKA IRSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Vsled poziva na splošno stavko železničarjev je pričelo stavkati polovica delavcev «Great Northern Compagnie« v Dublinu. V Quenstownu je položaj resen. Mesto nima zveze z Dublinom in Londonom. V Dublinu so se pričeli izgredi. Stavkujoči železničarji so napadli stanovanja nestavkujočih. Radi stavke so poskočile cene živilom v Londonu.

REVOLUCIJA NA ŠPANSKEM.

Španska vlada je zaplenila v Saragossi papirje, ki dokazujejo, **da so Francozi nakazali španskim socialnodemokraškim izdajalcem svoje domovine za to, da vprizore revolucijo, 500.000 kron.** V Madridu stavkajo zgolj še izvoščeki. Madriško časopisje je izšlo. Stavka se zgolj še v Gjionu in v rudarskem okrožju Pueblo Nuevo-Telderible, v Mataru so pa proglasili splošno stavko. Ker položaj v Španski ni več nevaren, odpotuje kralj Alfonz v San Sebastian.

Somišljeniki! Podpirajte — Ljudski sklad! Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta št. 6.

Dnevne novice.

+ **Hrvatsko-slovenski klub** je poslal min. predsedniku bar. Gautschu sledečo brzojavko: Ekscelenca baron Gautsch, ministrski predsednik, Dunaj: Jugoslovanska javnost je skrajno vznemirjena vsled časniških vesti, da se nekateri avstrijski pogajavci nagibajo k temu, da Ogrski drugi tir na Kašov-Oderberški progi priznajo. Vzlic temu, da ta vest tako neverjetno zveni, se smatramo za dolžne, da proti taki eventualni nameri kakšnega pogajavca vložimo najostrejši protest in odločnosti Vaše ekscelence zaupamo, da boste, ako bi ji ogrski pogajavci kaj takega prisodili, vsako diskusijo že vnaprej odklonili. Z odkritim spoštovanjem Hrvaško-slovenski klub. Šusteršič, načelnik. Dulibić, Korošec, Spinčič, načelnikovi namestniki.

+ **Katoliško narodne abiturijente,** ki se nameravajo posvetiti vseučiliškim študijam, opozarjamo, da si preskrbe pravočasno vse potrebno za vpisovanje na visokih šolah. Vsakdo prinesi seboj: Poleg originala vsaj en od sodnije potrjen in s kolkom 1 K kolkovan prepis zrelostnega spričevala, več ubožnih listov (za visoke šole je predpisan poseben formular, naroči se lahko pri tajništvu S. D. Z. v Ljubljani, cena izvodu 5 v) potrjenih od župnega, občinskega in zemljeknjižnega urada in dve sliki brez kartona, ki se rabita za indeks in legitimacijo. V vseučiliška mesta priporočamo, da pridejo kmalu, že okoli 1. oktobra, da dobe lahko primerna stanovanja. Poiščejo naj jih v čimvečji bližini naših akademičnih društev. Naslovi društev so: Dunaj, „Danica", VIII. Schönborngasse 9, Parterre 4., Gradec, „Zarja", Prokopigasse 12, II., Praga, „Dan", Voršilská ul. 1. Tam dobe podrobna navodila za vpisovanje. — Dobra pojasnila glede študij in podpor daje „Koledarček slovenskega katoliško narodnega dijaštva za leto 1911./12." Dobi se v „Katoliški bukvarni", Ljubljana za ceno K 1·40. — Za polovično vožnjo se prosi na ravnateljstvo južne oziroma državnih železnic v Trstu. Priložiti treba potrdilo gimnazijskega ravnateljstva, da je bil prosilec na gimnaziji oproščen šolnine, in zavitek z lastnim naslovom in frankiran z znamko 10 vin.

+ **Ježica.** Vkljub silnemu oviranju peščice nasprotnikov se je dne 19. septembra pri nas izvršila volitev župana in svetovalcev. Za župana je izvoljen naš vrli gospod Anton Vilfan, za svetovalce pa sledeči gg: dež. posl. Mihael Dimnik, Vinko Ahlin, Franc Plevnik, Franc Sitar, Jožef Škrlep in Lovro Kos. Vsi so zvesti in odločni pristaši S. L. S. Bog jih živi! Smešno je bilo, kako se je peščica nasprotnikov na vse mogoče načine trudila, da bi preprečila volitev župana. Ker so s svojim neutemeljenim rekurzom pri deželni vladi pogoreli, so dan pred volitvijo poslali ti modrijani nekoga k okrajnem glavarstvu z naročilom, da se ne sme vršiti volitev župana, ker bo šla pritožba na upravno sodišče. Gospodje so se mu smejali in ga potolažili, da naj se le lepo pritožijo, če imajo preveč denarja, a volitev župana da se bo vkljub temu vršila. Ker niso pri glavarstvu ničesar dosegli, so v svoji onemogli jezi sklenili, da se mora na vsak način doseči, da bo v zadnjem hipu prišla brzojavna prepoved od samega cesarja. Ali so poskušali to doseči, ali ne, nam ni znano. Kako pa so nameravali to doseči, to skrivnost bodo menda nesli seboj v grob. Posebno „kunštna" glava si je morala to izmisliti. Kar se tiče pritožbe na upravno sodišče, bodo menda dotični učeni gospodje ja toliko pošteni, da bodo na svoje stroške naredili pritožbo, menda ne bodo zopet par nevedneževv vjeli za podpise, kakor se je zgodilo pri rekurzu. Ubogi reveži, koliko nepotrebnega dela so vam dale volitve! Je pač hudo, kaj ne, če jo človek dobi po grbi, kakor se je vam zgodilo pri občinskih volitvah. Kandidatov za županski stolec ste imeli toliko, kolikor je bilo vaših volilcev. Pa so prišli ti prešmentani Posavci in so pomedli z Vami kot s s staro šaro. Prav vam je! Vedite namreč, da naše verno slovensko ljudstvo ne mara nikogar, kdor zasramuje njegove svetinje in se druži z njegovimi sovražniki.

+ **Socialnodemokraška plemenitost.** Človek, ki prebira socialnodemokraške liste in premišljuje to ginljivo pisanje, v katerem se na tako krvav način opisuje delavska beda, bi mislil, da gre ta pisava sodrugom res od srca in da nima noben človek na svetu večje ljubezni in sočutja do revežev, kakor socialni demokratje. Ampak temu ni tako. Na Dunaju se je nedavno zgodil slučaj, ki jasno kaže, kako malo usmiljenja je pri tistih, ki čez neusmiljenost drugih zabavljajo. Dne 5. septembra so pripeljali kočijaževo ženo Ano Muntuch vso onemoglo in oslabljeno v dunajsko stražnico. Ko je po okrepčilih, ki jih je zavžila, zopet nekoliko k sebi prišla, je jokaje pripovedovala, da je brez strehe in da že štiri dni okoli tava in stanovanja išče, a kljub temu, da mož tedensko 30 K zasluži, ne more stanovanja dobiti. Ta dogodek je tudi socialnodemokratični list »Arbeiterzeitung« krvavo opisal in ga dobro zabelil, češ, vsega tega so mestni očetje krivi in usmiljenost in pomoč se najde samo pri sodrugih. Ali kakor nalašč, usoda je ravno hotela, da se v tem slučaju izkaže vsa socialnodemokraška ljubezen do revežev kot velika farbarija. Mož omenjene Ane Muntuch, Jurij Muntuch, je služil za kočijaža v tovarni Inzinger, kjer so sami socialnodemokraški mizarji. Ker je bil brez stanovanja, je prosil vodjo tovarne, ako bi smel svoje pohištvo za nekaj časa na praznih tleh v tovarni shraniti. Vodja tovarne mu je to dovolil. Toda ko je to socialnodemokraški delovodja Alojzij Dobek zvedel, je ukazal, da mora pohištvo takoj proč in je sam od magistrata zahteval, da mora oblast pohištvo proč spraviti. Zastonj so bile prošnje zakonskih Muntuch, zastonj prigovarjanje, da se gre samo za par ur časa, da pride njihov naročeni voz in pohištvo proč odpelje v stanovanje, ki sta ga med tem dobila. Prišel je oblastveni voz in Muntuch sta morala gledati, kako so njih čedno s prihranjenimi novci kupljeno pohištvo zmetali, polomili in transportirali. Kočijaževa žena ni mogla te trdosrčnosti mirno prenesti, zato je delovodji nekaj grenkih povedala. Drugo jutro je bil njen mož brez vsakega vzroka od dela odpuščen. Na ta način socialna demokracija pomaga. V času, ko socialna demokracija pod pretvezo draginje svojo strankarsko politiko uganja in ljudi k demonstracijam hujska, pač zasluži ta dogodek, da ga pribijemo. Gorje revežem, ko bi bili na socialnodemokraško usmiljenost navezani! Socialni demokratje, ki toliko o bedi govore, pa nobenemu revežu nič ne pomagajo, razven tistim, ki sami v njih blagajne plačujejo. Ko bi se tega načela ves svet držal, potem bi bilo še slabo na svetu. In vendar se stavijo socialni demokratje sami sebe kot vzor ljubezni.

+ **Koliko plača kranjska dežela za oskrbo ubogih?** Deželni odbor je sestavil jako težavno statistiko, o tem, koliko izdajo kranjske občine za oskrbo ubogih. Številke so zanimive: V letih 1906, 1907 in 1908 so izdale vse občine za gorenji namen nič manj kot 1,450.777 kron 92 v, tako da pride povprečno na leto 351.592 K 64 v. To pa še ni vse; kajti tukaj ni všteto kar dajejo občine za vzdrževanje poslopij kjer so ubožci nastanjeni (ubožne hiše), dalje ni tukaj všteta vrednost stanovanj po ubožnih hišah in konečno tudi ne bremena, ki jih imajo občine z gostači. — Največ izda v ubožne namene glavno mesto Ljubljana. Za njo pride precej Idrija, potem po vrsti Vrhnika, Postojna, Stara Loka, Kamnik, Planina (okraj Logatec), Dobrunje, Trnovo na Notranjskem, Kranj, Hrenovice, Selce nad Škofjo Loko, Novo mesto, Jesenice, Bled, Škofja Loka, Št. Rupert, Tržič, Cerknica, Radeče pri Zidanem mostu, Slavina, Št. Jernej na Dolenjskem, Vipava, Cerklje pri Kranju, Stari trg pri Ložu, Žužemberg, Gorje, Bohinjska Bistrica, Št. Peter na Notranjskem, Zagorje, Šmihel, Radovljica, Šenčur nad Kranjem. Najbolj srečne so pač občine v Lažah na Notranjskem, kjer so v treh letih izdali za oskrbo ubogih 5 K, v Nasovčah pa v istem času 8 K.

+ **Iz Spodnje Šiške.** Volilni lokal neodvisnih volilcev je jutri za časa volitev v gostilni gosp. Alojzija Zajca v Spodnji Šiški. — Volilci, predno greste na volilni prostor, zglasite se v volilnem lokalu. — Vse nerednosti in nepostavna dejanja naj se takoj v volilnem lokalu naznanijo.

— **Ljudski oder v Kranju** otvori svojo letošnjo sezono z dr. Krekovo igro »Tri sestre«. Predstava bo v nedeljo, dne 24. t. m. ob osmi uri zvečer v dvorani Ljudskega doma. Vstopnice se dobijo v knjigarni »Ilirija« in zvečer pri blagajni. Cene sedežev od I. do III. vrste 1 K, od III. do VIII. vrste 80 v, od VIII. do XII. vrste 40 v; stojišča 20 vinarjev. Člani plačajo polovico.

— **Katoliško slovensko izobraževalno društvo Vič — Glince** vabi k gledališki predstavi, katero priredi v nedeljo, dne 24. septembra 1911 v Društvenem domu. Spored: 1. Nagovor. 2. »Miklova Zala.« Ljudska igra v štirih dejanjih in petih slikah. — Po dr. Sketovi povesti dramatiziral Ivan Jezeršek. Med odmori igra društveni orkester. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 70 v, III. vrste 50 v, stojišča 30 v. Vstopnice se dobivajo v nedeljo od 6. do 7. ure zvečer pri blagajni.

— **Našim somišljenikom in somišljenicam.** V nedeljo dne 24. septembra v Št. Vid! Blaž Potočnikova čitalnica in Orel priredita javno telovadbo in veselico. Telovadba se vrši nasproti Cebava, na travniku g. Lovrenc Škofa s sledečim sporedom: Ob 1. uri sprejem došlih društev pred telovadnico Orla. Ob 2. uri služba božja. Ob 3. uri javna telovadba. Po telovadbi velika vrtna veselica na vrtu gostilne pri Cebavu, s petjem, srečolovom in šaljivo pošto. Pri veselici sodeluje slavna Orlovska godba iz Kamnika. Gostom v postrežbo bodo na vrtu razni paviljoni, kakor abstinenčna gostilna, turška kavarna itd. Za gorka, mrzla jedila in dobro pijačo bode tudi dobro oskrbljeno. Kdor torej želi dobre in neprisiljene zabave, bode šel v nedeljo gotovo v Št. Vid. Vstopnina k veselici je 30 v. Orli v kroju so vstopnine prosti. Torej na svidenje v nedeljo! — Na zdar!

— **Postojna.** Prihodnjo sredo, dne 27. t. m. priredi dekan. odbor izobraž. društev javen shod za može in fante na Planinski gori; po slovesni sv. maši ob 9. uri se vrši zborovanje na prostem. Ta dan bo za nas društven praznik, zato pa prijatelji naših društev v sredo vsi na Goro, ne bo nam žal.

— **Ljudsko šolstvo.** Okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval prov. učiteljico na Zg. Sušici, Angelo Gradišar, za učiteljico na dvorazrednici v Dolenji Nemški vasi. — Okrajni šolski svet v Radovljici je imenoval za suplentinjo na trirazrednici v Breznici izprašano učiteljsko kandidatinjo Julijano Rotar na mesto nadučitelja Jožefa Ažmana, ki je zaradi bolezni na dopustu. — Dež. šolski svet je dovolil izprašani učiteljski kandidatinji Ani Mandelj, poučevanje na ljudski šoli v D. M. v Polju kot volonterki in istotako izprašani učiteljski kandidatinji Jožefi Ravnikar na ljudski šoli na Viču.

— **Stoletnica slovaškega rodoljuba.** Včeraj dne 22. t. m. je obhajal slovaški narod stoletnico rojstva znamenitega slovaškega rodoljuba, narodnega buditelja in pisatelja Mihaela Miloslava Hodže, ki je bil drug dr. Hurbanu in Ljudevitu Štura v borbi za kulturno in politično osvobojenje slovaškega naroda. Hodža se je rodil v Rakši. Slovaki so se pripravljali, da odkrijejo ob stoletnici svojega prvoboritelja spominsko ploščo na njegovem rojstnem domu ter prirede obenem svečanostno akademijo, a politična oblast v Štubnjanskih toplicah je to slavnost prepovedala. Tozadevni odlok politične oblasti motivira prepoved s sledečimi besedami: »Delavnost Mihaela Hodže v naši domovini je bila tako nepatriotična, da se njegovo slavljenje ne samo ne more dovoliti, temveč se tudi strogo prepoveduje. Ideja sama o proslavi takega človeka vzbuja bojazen, da se je izgubila v slovaškem narodu ljubezen do domovine.« Da, ta ljuba »mažarska domovina« je res skrbna mati! Prireditelji proslave so se proti odloku pritožili, a že naprej vedo, kak bo — uspeh.

— **Resno gibanje med železničarji.** Po štiridnevnem posvetovanju narodnih organizacij železničarjev se je predstavila deputacija železničarskih organizacij včeraj ob 12. uri voditelju železniškega ministrstva, sekčnemu načelniku dr. Röllu, ki pa ni hotel sprejeti deputacije, ki so jo vodili poslanci, češ, da sprejme le deputacijo, v kateri so zgolj aktivni uslužbenci državnih železnic. Deputacija, osobito poslanci, je bila zato zelo razjarjena. Med pogajanji so se dogovorili, da se snidejo popoldne, a voditelji koalicije so odklonili pogoje železniškega ministrstva in izjavili, da je organizacijam prosto določiti zastopnike. Načelniki nemško-narodnih organizacij so pozneje Röllu izjavili, da drugače ne morejo postopati in da so se zastopniki slovanskih organizacij že odstranili in da se vrnejo šele 30. septembra. Položaj je zato jako kritičen. Gautschu so izročili spomenico. Zaradi stališča, ki ga zavzema vlada, je mogoča pasivna rezistenca ali pa celo štrajk. Vlada se boji stavke in se pripravlja na odpor. Röll se je posvetoval z ogrskim honvednim ministrom Hasayem o položaju, ker hoče v slučaju stavke pritegniti na pomoč tudi na Ogrskem nastanjene vojake. Popoldne je pa konferiral s predsednikoma dveh nemških organizacij in se izjavil za moderniziranje, a 1. okt. trdi, da ne more še izvesti sprememb. Narodne železn. organizacije so osobito zato razburjene, ker je Röll pozneje sprejel socialno-demokraško deputacijo, ki sta jo vodila poslanca Tomschik in Ellenbogen.

— **Afere v hrvaškem gledališču.** Iz Zagreba poročajo: Osobju hrvaškega gledališča se je zagotovilo, da bo organizacija članov gledališča kmalu potrjena. Zahtevam tehniškega osobja se v glavnem ugodi. Zadeva odpuščenega tajnika organizacije igralca Gerašiča ostane nerešena do sodnijske razprave, ker Gerašič toži intendanta Treščeca, češ, da ga je nepravilno odpustil. Sporazum med intendanco in igralci je dovršen.

— **Otrokovo truplo v škatlji.** Dne 5. t. m. so našli ob železniški progi Zidanmost — Zagreb na polju med korozo pri postaji Videm—Krško, kakih 50 korakov od proge in 600 do 800 korakov od okrajne ceste Stara vas—Videm, v 70 cm dolgi in 40 cm visoki škatlji truplo tri do štiri leta starega ženskega otroka, ki je bilo zavito v vrečo. Otrok je bil zadavljen; truplo je imelo okoli vrata zadrgnjeno vrvico. Truplo je ležalo gotovo več dni na polju med korozo, ker je bilo že močno strohnjeno. Zločinec je neznan in bržkone ni iz bližine kraja, kjer so našli truplo otroka. Domneva se, da se je pripeljal z vlakom na postajo Videm—Krško, kjer je izstopil ter odložil truplo na polju, nato pa se odpeljal s prihodnjim vlakom.

— **Ljudje usmrtili človeka, ker so mislili, da je požigalec.** V hrvaških vaseh Pravotina in Zaloka ob kranjski meji ob Kolpi je bilo zadnje čase večkrat zažgano. Dne 19. t. m. so vaščani zapazili sumljivega tujca, ki je bežal pred njimi. Ujeli so ga in dasi niso imeli dokazov, da je on požigalec, so ga večkrat prebodli in obstrelili, nanosili na kup slame in smrtnoranjenega na slami sežgali. Ubožec je brezupno klical, da je oče šestih otrok, da je nedolžen in da je Čeh Došan iz Prage.

— **Kruh v Zagrebu** se je sedaj zopet pocenil. Zagrebški peki so namreč kmalo spoznali nevzdržnost podražitve in so z včerajšnjim dnem nastavili prejšne redne cene.

— **Umrl je** v Predtrgu pri Radovljici g. Natalis della Schiava.

— **Radi goljufive tehtnice** je bil te dni v Osjeku obsojen mesar Gjoko Lazić na dva meseca ječe, poostrene s štirimi posti. Tako se bo mož nekoliko spokoril za onih 5 dek, za katere je kupovalce pri vagi opeharjal.

— **Vlak razklal delavcu glavo.** Dne 15. t. m. je pri vhodu na osješki kolodvor skočil z vlaka zavirač Antal Nemeth. V tistem hipu pridrvi za njim drug vlak, čegar stroj je dosegel njegovo glavo in jo razklal na dvoje.

— **Nekaj zanimivega iz upravnega odbora zavarovalnice proti nezgodam.** V zadnji seji upravnega odbora zavarovalnice proti nezgodam je član tega odbora gospod Vitašević iz Pulja predlagal, naj bi na zavodu napravili tudi slovenske napise in da naj bi zavod najel zdravnika, ki razume tudi slovensko. Proti temu predlogu g. Vitaševića so govorili socijalisti: g. Cozzi, ki je rekel, da zavod obstoji že toliko let, ljudje da so ga našli vedno tudi brez slovenskih napisov, najdejo ga tudi v bodoče; g. Paulik, ki je rekel, da je to politično vprašanje. Tu da se ima razpravljati o koristih zavoda, a ne o takih delavskih malenkostih; g. Mulon je bil mnenja, da bi to bilo izzivanje, ker je Trst čisto italijansko mesto. Socialna demokracija je tu na usta goriomenjenih svojih zastopnikov v zavarovalnici proti nezgodam zopet enkrat pokazala, koliko velja njen internacionalizem.

— **Iz Kamnika.** O priliki imenovanja novega vojnega ministra bodi omenjeno, da ima njegov svak g. nadporočnik Maurer za soprogo hčerko velerodne in splošno spoštovane g. Marije Fischer iz Kamnika.

— **Sin zabodel očeta.** V Selnici pri Zagrebu je kmet Andrija Krznec pozabil na to, da je mož in oče ter živel z neko babnico v grešnem razmerju. Kupil ji je malo posestvo in sploh izmetaval zanjo denar, svojo ženo pa na vse načine mučil in živinsko pretepal. Ko je nesrečnica njegovo priležnico ozmerjala, je slednji plačal odvetnika in uboga žena je bila obsojena na 20 K globe oziroma dva dni zapora. Ob takih razmerah ni čudno, da je bil večen prepir v hiši. 20. t. m. je prišlo zopet do burnih prizorov; Krznec je začel ženo takoj biti in pretepati kakor živino. Navzočemu sinu je zavrela kri, zgrabil je za nož in ga zabodel očetu v trebuh. Smrtno nevarno ranjenega so prepeljali v bolnišnico, sina pa zaprli.

— **Nove vojaške čete v Bosni - Hercegovini.** Nova brambna postava za Bosno-Hercegovino določa zvišanje dosedanjega kontingenta novincev ter se isto deloma porabi za osnutje divizije deželnih strelcev na konjih, slično onim na Tirolskem in v Dalmaciji.

— **Ponarejevalci denarja v Osjeku.** V Osjeku so prišli na sled ponarejenim 10- in 20vinarskim novcem ter zasačili kot krivce tri mladoletne delavce v tamkajšnji tovarni sladkorja, ki so ponarejali denar s pomočjo nekega stroja v tovarni.

— **Zgradba mostu v Novokračini** se je oddala ponudniku tvrdki Zajec & Horn iz Ljubljane. Z delom se prične takoj.

— **V ljubljanskem semenišču** so se popravilna dela nekoliko zakasnila. Zato javlja vodstvo tem potom, da se bodo predavanja začela šele **10. oktobra.** Oglasiti se je bogoslovcem dan poprej, t. j. ponedeljek, 9. oktobra.

— **Družba sv. Mohorja** šteje letos 84.855 udov.

— **Zdravišče Toplice Dolenjsko.** Kopališka sezija se bliža h koncu. Dasi je še vedno nekaj gostov v kopališču, vendar moremo že sedaj končno sklepati, da je bila letošnja sezija na vrhuncu vseh dosedanjih sezij. Število gostov raste od leta do leta. Saj se pa tudi naše kopališče odlikuje po izvrstnem vplivu vode, mirnosti in ljubkosti kraja ter krasni okolici. S tem končamo naša poročila o letošnji seziji ter kličemo vsem obiskovalcem našega kopališča: Na veselo svidenje prihodnje leto!

— **Mrtvega so našli** delavca v kamniški smodnišnici J. Kregarja iz Stranj. Napil se je žganja, padel in se zadušil.

Ljudski oder, Ljubljana.

Začetek ob 1/2 8 h. Konec ob 1/4 11 h.

Drugič! Predstava: 3. **Drugič!**

Predprodaja vstopnic v „Kat. Bukvarni".

V nedeljo dne 24. septembra 1911:

DIVJI LOVEC

Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih.

Spisal **F. S. Finžgar.**

vrši se leta 1848. na Gorenjskem.

Med III. in IV. dejanjem je 20 minut odmora.

Sodeluje slavno Glasbeno društvo »Ljubljana«.

CENE:

Parter: I., II. vrsta à 3·— K — III., IV., V. vrsta à 2·— K — VI., VII vrsta à 1·50 K — VIII., IX., X., XI. vrsta à 1·— K — Zofe v parterju à 1·50 K.

Galerija: I. vrsta à 2·— K — II. vrsta à 1·50 K III., IV., V. vrsta à 1·— K.

Balkon à 1·— K. **Stojišče** 40 vin.

Dijaško stojišče 30 vin.

Oglase za abonement je sprejela Kat. Bukvarna.

Vstopnice se dobivajo tudi zvečer pred predstavo pri blagajni. — Blagajna se odpre ob 1/2 7.

Med posameznimi dejanji zakasnelo došlim je vstop v dvorano zabranjen.

Prihodnja predstava je v nedeljo 1. oktobra ob 1/2 8. uri zvečer:

Rosegger: **„Pred porotniki".**

Izpred sodišča.

ANTON HOČEVAR PRED DEŽELNIM SODIŠČEM.

Splošno začudenje je vzbudil v celi Dolenjski gospodarski polom Antona Hočevarja, posestnika in trgovca v Rudolfovem. Mož, ki je veljal kot eden najbogatejših na Dolenjskem, je s svojimi nesrečnimi špekulacijami in neizkušenostjo prišel ob svoje lepo premoženje. Leta 1893 mu je umrl oče, po katerem je podedoval premoženje in gostilno na Rašici. Prišel je nato k precej imovitemu stricu v Novo mesto, ki mu je izročil del svojega posestva vrednega okoli 60.000 K. Njegova žena mu je prinesla 16.000 K dote v zakon in nato mu je pa še stric podaril svoje veleposestvo pri Sv. Joštu. To posestvo je na drobno prodal za 70.000 K. Prevzel je tudi usnjarijo po svojem stricu. Umevno je, da je začel gospodariti pod jako ugodnimi pogoji. Kmalu je pa začelo iti njegovo gospodarstvo rakovo pot. Razširil je strojarno, postavil v tovarno dragocene stroje, a sam je nadzorstvo dela v strojarni zanemarjal, in se pečal z drugimi podjetji, pri katerih si je mislil veliko zaslužiti. Leta 1909 je stopil v družbo prekupčevalcev zemljišč, katera špekulacija je končala z izdatno izgubo. Izrabljal je lahkomišljeno kredit, katerega mu ni manjkalo in tako je prišlo, da je imel že leta 1906 200.000 K dolga. Nato je začel v družbi Rudolfa Smole in Josipa Ogoreutza novo podjetje; ustanovili so v Žabjivasi opekarno. Tu je vtaknil mnogo svojega denarja in dosegel da je imelo podjetje obilo kredita. Leta 1908 je obdolženec porabil skupaj izposojenih 20.000 K za svoja podjetja, katera bi bil moral vsled ustmene pogodbe s svojima tovarišema v opekarno vtakniti. Odslej se ni več brigal za strojarno, temveč le za opekarno, katera pa tudi ni vspevala. Leta 1910 so pa začeli upniki na njega pritiskati. Da bi se rešil svojih najnujnejših dolgov, je jemal denar na menice ter pokrival s temi stari dolgove z novimi. Do 10. svečana t. l. je napravil 69.629 K meničnih dolgov.

Kako lahkomišljeno je Hočevar s svojim imetjem ravnal, dokazuje dejstvo, da ni voditelj trgovskih knjig in ni napravljal bilance. Obdolženec bi moral vedeti za svoje pasivno stanje, vendar ni napovedal konkurza, marveč delal nove dolgove.

Svojemu bratu dr. Jankotu Hočevarju je izdal zastavno listino glede 128.000 K, za katere se je ta na podlagi te listine na obdolženčevih pokritjih zastavno pravno zavaroval, ker je obdolženec jamčil za več meničnih dolgov enakomerne visokosti. Dognalo se je, da je obdolženčev dolg znašal 346.288 K, po odbitku pokritja pa znaša deficit nad 200.000 K.

Sredi meseca svečana je postal premoženjski položaj obupen, ker ni moral biti navzoč pri katastrofi, je sklenil v Ameriko oditi. Ker ni imel zato sredstev, je prodal svojo kočijo, vredno 800 kron za 360 K. V Zagrebu je pa pri tvrdki Bernstein na račun svojega zaslužka prejel 400 K. S tem denarjem se je odpeljal v Bremen da bi se odpeljal v Ameriko; a je bil prijet in izročen avstrijskim oblastim. V njegovi posesti se je našlo le okoli 160 mark.

Obdolženec skuša svojo krivdo z raznimi nezgodami in nesrečami opravti, a sodišče je vsled neovrgljivih dokazil bilo prepričano o njegovi krivdi ter ga je na podlagi teh obsodilo na tri mesece zapora.

Štajerske novice.

š **Braslovče.** V nedeljo, 24. septembra, priredi braslovška mladina izlet v Škele pri Velenju k g. Stergarju. Vabimo uljudno vse cenjene prijatelje rujne kapljice, posebno gg. pevce, k obilni udeležbi. Odhod ob pol dveh popoldne z vlakom iz Polzele.

š **Zanimiva stava.** V sredo dne 20. t. m. popoldne se je izbojevala na mariborskem dirkališču zanimiva stava. Gostilničar g. Kirbiš je stavil z mesarjem g. Fricem 200 K, da predirka njegov konj Antal 1000 metrov v 1 minuti in 40 sekundah. Prvič je g. Kirbiš zgubil za 1 sekundo, drugič je dobil s 4 sekundami.

š **Poročil** se bo dne 10. oktobra na Dunaju g. Franc Rakovič, bivši urednik »Slov. Gospodarja«, sedaj nadzornik Nizozemske zavarovalnice v Celju, z gospico Lojziko Dolinar. Naše čestitke.

š **Mariborsko državno pravdništvo** je dne 21. septembra 1911 popoldne zaplenilo prilogo »Slov. Gospodarja« radi gospodarskega članka, v katerem se je baje enkrat glasilo ime nemškutarji, sicer pa je članek govoril le o neki važni zadevi v vsaki kmečki hiši.

š **Ujet cerkveni ropar.** Ponovno zaradi tatvine in sleparij kaznovanega 37letnega Andreja Drevenška iz Dolene v ptujskem okraju, ki je 18. avgusta t. l. popoldne vlomil v podružnično cerkev v Št. Jurju, župnija Dol pri Celju, ter ukradel v zakristiji več denarja in se hotel polastiti tudi dveh denarnih nabiralnikov, pri tem ga je zasačil cerkovnik Jakob Peklar, pred katerim je pobegnil, je te dni aretoval v Mariboru na Tržaški cesti nek policijski stražnik. Našli so pri njem več orodja za vlamljanje ter večjo vsoto denarja, samih dvavinarskih novcev, kar je znamenje, da je moral vlomiti v več cerkvenih nabiralnikov. Drevenšek se je legitimiral na policiji kot agent neke tovarne za žaluzije na Češkem, kar pa mu ni pomagalo. Izročili so ga okrožnemu sodišču v Mariboru.

š **Smrt v Savi.** Iz Laškega poročajo, da so 18. t. m. pri Vrbovem potegnili iz Save truplo rudarjeve žene Marije Ivankovič, ki je živela v vednem prepiru s svojim možem. Bržkone je tudi zaradi družinskih razmer izvršila samoumor.

Ljubljanske novice.

lj **Ljudski oder** priredi jutri ob pol 8. uri F. S. Finžgarjevo narodno igro **»Divji lovec«.** Sodeluje društvo »Ljubljana«. Vseh oseb bo na odru nastopilo do 60. **Blagajna** se odpre že ob **pol sedmih,** tako da si lahko vsak celo uro pred pričetkom igre kupi karte. Danes se dobe vstopnice v predprodaji še cel dan v »Katoliški bukvarni«. Ker je čez 200 sedežev po 1 K na razpolago, bo lahko vsakdo za majhen denar videl res lepo igro in se en večer pošteno zabaval. Opozarjamo občinstvo, da je v vseh prostorih »Ljudskega Doma« kajenje prepovedano.

lj **Vse naše somišljenike in somišljenice prosimo tem potom, da se ob priliki naprednega cvetličnega dne spomnijo z darovi »Leonovega starešinstva« (blagajnik prof. K. Dermastija), Ljubljana, Hrvatski trg 3), ki podpira samo katoliške narodne akademike in slovenskih podpornih društev, ki dele podpore prosilcem brez razlike mišljenja** (Dunaj, J. Lužar, nadrevident v p., III./3, Reisnerstrasse 27, I., Gradec, dr. J. Žižek, Technikergasse 7, za slovensko podporno društvo v Pragi na naslov našega upravništva, ki odpošlje darove, kakor hitro zve naslov).

lj **Naše somišljenice pevke in naše somišljenike pevce** opozarjamo, naj vsi prihite k pevskim skušnjam slov. glasbenega društva »Ljubljana«. Z združenimi močmi okrepimo to našo pevsko organizacijo S. K. S. Z.! **Prihodnja pevska vaja ženskega zbora** je v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer, **prihodnja pevska vaja moškega zbora** pa v sredo ob 8. uri zvečer. Nove pevke, novi pevci dobrodošli! Vsi, ki ste naši, k »Ljubljani«!

lj **Opozarjamo še nekrat na vinsko trgatev,** ki se vrši jutri pri g. Weissu v Konjušni ulici in katero priredi Izobraževalno in gospodarsko društvo za Krakovo in Trnovo v Ljubljani. Začetek ob 3. uri pop. Vstopnina 20 vin. za osebo. Cenjene somišljenike in somišljenice vljudno prosimo, da v velikem številu posetijo to prireditev, ki je vsestransko prav skrbno pripravljena in bo dobil vsakdo prav obilo zabave. Jutri vsi k Weissu na vinsko trgatev!

lj **Na Žalostno goro** pohiti v slučaju ugodnega vremena jutri popoldne ob 1. uri križevniška moška Marijina družba. Povratek zvečer ob 6. uri. Ker radi nestalnega vremena ni mogoče na gori naročiti za popoldanski prigrizek, naj vsak udeležnik vzame kako malenkost seboj. V slučaju deževnega vremena izlet seveda izostane.

lj **»Klerikalno gospodarstvo«.** Računski zaključek dunajske mestne občine za leto 1910 izkazuje **8·3 milijone kron prebitka.** Proračunalo se je 184.000 kron primanjkljaja, dejanski efekt pa kaže 8·5 milijonov ugodnejši uspeh. Tako se gospodari v dunajski občini, ki ima tako ogromno gospodarstvo. »Narod« ni dolgo imel nobenega drugega opravka, kakor da je zabavljal zoper krščanskosocialno gospodarstvo, zdaj naj si pa te številke ogleda! Samo mestna podjetja nesejo 29 milijonov K, leta 1910 3·65 milijonov kron več kot leta 1909. In kar se krščanskosocialnega deželnega gospodarstva v Nižji Avstriji tiče, je pravtako ugodno. Pomislimo: velikanska blaznica »Steinhof« ima že danes 292.000 K čistega dobička! Liberalci naj pa zdaj svojo Ljubljano pogledajo, koje gospodarstvo je deficitno in popolnoma zavoženo. Seveda, če se n. pr. že na šolskem polju tako izborno gospodari, da n. pr. dekliški licej občino vsako leto stane 50.000 K, nova obrtna šola pa ravno toliko, če ostane pri famozni Hribar-Bilinskijevi pogodbi. Če mesto samo za dve šoli na leto izdaja 100.000 K režijskih stroškov, ni čuda, da so ljubljanske mestne blagajne prazne.

lj **VII. umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča** se otvori prve dni meseca oktobra. Obsegala bo v glavnem dela kiparja A. Štefica, ki nastopa zdaj prvič v slovenski javnosti z veliko kolekcijo svojih proizvodov. Dalje bodo zastopani na tej razstavi kipar A. Dolinar in slikarja P. Gustinčič in M. Rašica.

lj **Nakup c. kr. naučnega ministrstva iz umetniških razstav na Bledu in v Ljubljani.** C. kr. naučno ministrstvo je nakupilo sledeče umotvore: Iv. Grohar »Sejalec II.«, »Na hribčku« in »Pri delu«, R. Jakopič »Breze« in »Poletje«, M. Jama »Cvetlice na oknu«, Iv. Vavpotič »V zgodnji pomladi«.

lj **Cvetlični dan za liberalno dijaštvo.** Glede te izključno liberalne prireditve v zadnjem hipu omenjamo s svoje strani le to, kar smo izpočetka vso odločnostjo naglašali, da se mora vsako usiljevanje cvetlic in nadlegovanje občinstva opustiti. Govori se, da je prepovedano cvetlice prodajati po trgovinah in prodajalnah sploh, na križišču pred glavno pošto, pred cerkvami, koder se ljudje vračajo z maše, v nekaterih kavarnah in restavracijah in pred javnimi poslopji, koder bi se moglo smatrati za provokacijo. Čujemo da ima policija nalog strogo paziti na to, da se ne bo cvetlic usiljevalo nikoga, ki odkloni, kaj nadlegovalo. Nekateri se na narodne dame zelo jezeri, ker so vso stvar tako aranžirale, da se bo hitro lahko spoznalo, kdo je liberalec. V zadnjem hipu so liberalci začeli zatrjevati, da prodaja cvetlic služi nestarnkarskim namenom. Tisti, ki to verjamejo, morajo biti zelo kratkovidni ljudje, saj je vendar jasno bilo rečeno, da dobi skupiček strankarsko liberalno društvo »Radogoj«. S tem je dano stališče.

lj **Poročil** se bo jutri Makso Gostinčar, uradnik tvrdke Greinitz v Trstu z gdč. Emilijo Mohorčič iz Trsta. Čestitamo!

lj **Umor.** Kakor je konstatirala sodnijska komisija, je bil knjigovodja Šibenik, katerega so našli pri Črnučah mrtvega, umorjen. Napadalec ga je udaril po glavi s takozvanim kavčukom tako, da se rane ni od zunaj tako poznalo. Storilec je sedaj še javnosti nepoznan vendar se obrača sum na neko osebo.

lj **Srednješolsko imenovanje.** Kranjski deželni šolski svet je imenoval učitelja petja na višji realki v Verseczu Jožefa Bervarja za leto 1911/12 za učitelja petja na I. državni gimnaziji v Ljubljani.

lj **Ljubljanska davčna administracija pred upravnim sodiščem.** Prejeli smo: Z ozirom na notico med dnevnimi novicami v štev. 213. »Slovenca« z dne 18. t. m. pod naslovom »Ljubljanska davčna administracija pred upravnim

sodiščem«, prosi podpisano finančno ravnateljstvo, da blagovoli sl. uredništvo vzeti na znanje in priobčiti glede te notice naslednje pojasnilo: Poročilo v predmetnem slučaju ne odgovarja dejanskemu položaju, ker se dr. Furlan na upravno sodišče ni pritožil proti kati razsodbi tukajšnje davčne administracije, marveč proti razsodbi deželne pridobninske komisije za Kranjsko, katera prizivu dr. Furlana proti odmeri občne pridobnine za dobo 1910/11 ni ugodila. Šlo se je tedaj za občno pridobnino in ne za osebno dohodnino. — Priredba občne pridobnine je kontingentirana, vsled česar nima davčna oblast interesa na visočini odkazanih davčnih postavkov. Davčne postavke določijo pridobninske komisije in ne davčne oblasti. Davčne oblasti imajo samo pripraviti ves material, dočim je po zakonu z dne 25. oktobra 1896, drž. zak, štev. 220, pridobninska kakor tudi cenilna komisija popolnoma samostojna, tako da predsednik ali referent, ako ni ta tudi član komisije, nimata niti glasu pri določitvi davčnega postavka. Ker je tedaj v zmislu navedenega zakona glede odmere občne pridobnine in osebne dohodnine pristojna edino le pridobninska oziroma cenilna komisija, posamezni finančni uradniki ne morejo biti odgovorni za visokost davčnim zavezancem prirejanih davčnih postavkov. — C. kr. dvorni svetnik in finančni ravnatelj: Kliment.

lj **III. mestno deško ljudsko šolo** nameravajo nekateri liberalni učitelji glede obrtno-nadaljevalne šole oškodovati. Šolski odbor obrtno - nadaljevalne šole je namreč sklenil, da se namestijo oddelki vajencev nem. ljudske šole na Prule, oddelki slovenske III. m. d. ljudske šole pa ostanejo, kjer so bili. Sedaj pa skušajo nekateri učitelji z napačnimi informacijami vodilne faktorje pregovoriti, da bi odvzeli III. mestni šoli vajence, ki so zavezani obiskovati risanje; ostali naj bi le vajenci, ki obiskujejo samo trg.-obrtne predmete, vsi drugi naj bi šli na Prule. Ker bi bilo vsled tega učiteljstvo III. mestne šole oškodovano, prosimo in zahtevamo, da ostane tudi nadalje vse pri starem.

lj **Izlet tržaških socialnih demokratov v Ljubljano** je deželna vlada po posredovanju ministrstva dovolila. Socialni demokratje imajo jutri obhod po mestu.

lj **Pozor pred nakupom!** Črevljarski mojstri, zlasti prodajalci, se prosijo, naj naznanijo takoj policiji ali pa črevljarskemu mojstru Šolarju, Florijanske ulice št. 3, ako bo skušal pri njih prodajati neki Anton Brajer otročje ali ženske črevlje.

lj **Najboljši odgovor.** „Jutro" je v zadnji torkovi številki prineslo sledeči napad: „Kaj je najvažnejše za obrtniške vajence. Dosedaj so vsi obrtniki in trgovci stali na stališču, da je najvažnejša stvar za obrtniške vajence, da se izuče svojega obrta. Tega prepričanja so menda tudi vajenci sami. Od njih samih je namreč odvisno, kako si bodo v poznejšem življenju služili kruh, oziroma zboljšali gmoten položaj. Popolnoma drugega prepričanja ozir. naziranja pa je ljubljanski ključavničar Weibl. Ta možakar misli, da imajo njegovi vajenci za izučitev obrta vedno dovolj časa, magari če se uče do sodnega dne. Glavna stvar je, da gredo vsak mesec k spovedi in še k obhajilu in blagoslov božji jim je zagotovljen. Weibl zahteva od svojih vajencev, da mu morajo pokazati vsak mesec spovedni listek in potem je stvar končana. Ne vemo sicer, koliko uspeha ima pri svojem bogoljubnem delu, a najbrže nič." G. Josip Weibl je na ta napad najbolje odgovoril s tem, da je daroval za Rokodelski dom 10 K. Posnemanja vredno.

lj **Umrli so** v Ljubljani: Anton Oblak, rejenec, 4 mesece. — Ivan Uršič, delavec 53 let. — Marija Mörth, železniškega kurjača vdova, 50 let. — Fran Rohtar, sin bančnega uradnika, 14 let. — Alojzij Ivec, rejenec, 13 let. — Anton Zaletelj, bivši delavec, 44 let. — Ivan Lukanc, dninar, 48 let. — Franjo Stegnar, dninarica, 36 let.

lj **S kostanja padel.** 10letni šolski učenec Leopold Kaučič je splezal včeraj popoldne na sejmišču na kostanj. Ko je bil že kakih 5 m visoko, mu spodrsne in dečko je padel na tla ter se pri padcu na vratu tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

lj **Na potu v bolnišnico obnemogla.** Ko je šla včeraj zasebnica Neža Preskerjeva iz Viča v deželno bolnišnico je na Tržaški cesti obnemogla in obležala, nakar so poklicali rešilni voz s katerim so jo odpeljali v bolnišnico.

lj **Nove razglednice** o grozovitem požaru v Mokronogu so ravnokar izšle ter se dobivajo v trgovini Vaso Petričič nasl. v Ljubljani, Mestni trg.

— **Zapiranje bančnih uradov.** V sporazumu z vsemi tukajšnjimi bančnimi zavodi naznanja se, da ostanejo kakor do sedaj tudi nadalje ob sobotah in dnevih pred prazniki blagajne bank odprte samo do 1. ure popoldne, kar naj izvoli p. n. občinstvo vpoštevati.

DALMATINSKI NAMESTNIK NARDELLI ODSTOPIL.

Iz Zadra poročajo, da je dalmatinski namestnik Nardelli podal svojo demisijo. Baje je to storil v znak protesta, ker je bil dvorni svetnik grof Attems proti Nardellijevi volji imenovan za njegovega namestnika.

INTRONIZACIJA DUNAJSKEGA KNEZONADŠKOFA DR. NAGLA.

Jutri ob 8. uri dopoludne se bo vršila v metropolitanski cerkvi sv. Štefana na Dunaju intronizacija novega knezonadškofa dr. Nagla.

OPERNI PEVEC SLEZAK.

Ravnatelj dunajske dvorne opere ima veliko smolo s svojim osobjem. Ko so se mu polagoma uprle vse primadone, ki so bile zelo priljubljene med dunajskim občinstvom, mu je končno odpovedal pogodbo tudi Karuso dunajske dvorne opere, Leon Slezak, ker mu ni

hotel dovoliti zahtevane gaže 4000 K za en večer. Da je Slezak zahteval tako veliko vsoto za en nastop, je razumljivo, ako pomislimo, da je že večkrat pel v Ameriki, kjer je spravljal v žep še veliko višje vsote. Slezak namerava prirejati v Ameriki koncerte, ko poteče kontrakt z dunajsko dvorno opero. Leon Slezak je rojen Moravec, star je 36. let ter je avstrijski in rumunski komorni pevec.

Važna razstava.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani najvljudneje vabi Vaše blagorodje k **otvoritvi razstave** izdelkov, izvršenih v društvenih strokovnih tečajih, ki bo v nedeljo, dne 24. septembra 1911, ob 11. uri dopoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica štev. 12 (I. nadstropje). Pred otvoritvijo razstave poje društveni pevski zbor kantato „Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo" (besedilo zložil dr. Jan. Ev. Krek, uglasbil Fr. Ferjančič). Na razstavi bodo izdelki, izvršeni v knjigoveškem tečaju (učitelj Ivan Dežman, poslovodja), v krojaškem tečaju (učitelj Jernej Ložar, svetnik trgovske in obrtne zbornice), v čevljarskem tečaju (učitelj Ivan Pobeška, delovodja) in v tečaju za obrtno knjigovodstvo (učitelj Franc Železnik, slovenske trgovske šole učitelj). Razstava bo otvorjena do 1. oktobra t. l. vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. LIČAN NEVARNO OBOLEL.

Gorica, 23. septembra. Sinoči je nevarno obolel predsednik Zveze profesor dr. Ličan. Danes se mu je obrnilo na bolje.

IZPREMEMBA BRAMBNE REFORME.

Dunaj, 24. sept. Glasom lista „Zeit" se namerava brambno reformo v tem zmislu izpopolniti, da se število moštva pri stotniji poveča in ustvari poseben zbor podčastnikov po poklicu, kar bi povzročilo na leto 20 milijonov več rednega izdatka.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Praga, 23. septembra. Danes se vrši druga seja deželnega zbora. Na dnevnem redu je branje predloge za regulacijo učiteljskih plač.

PASIVNA REZISTENCA?

Dunaj, 23. septembra. Železničarji izjavljajo, da začno s pasivno rezistenco, eventualno s štrajkom, ako se njihovim zahtevam ne ugodi do 1. oktobra. Vlada je za vojaško azistenco že preskrbela.

PREPOVEDANE SOCIALNODEMOKRAŠKE DRAGINJSKE DEMONSTRACIJE.

Lvov, 23. septembra. Policija je vse za jutri napovedane socialnodemokraške shode proti podraženju živil prepovedala, da bi ne došlo po shodih do pocestnih demonstracij, kot je bilo za pričakovati.

POTRES.

Kecskemet, 23. septembra. Tu se je danes ponoči čutil dve sekundi trajajoč precej močan tresljaj, ki je bil spremljan od podzemskega bobnenja.

KOLERA PRI REKI.

Reka, 23. septembra. V baraki na Trsatu je umrl na koleri 54 let stari črevljar Božo Senjan z Drage. Včeraj je v Dragi na sumljivih znakih obolela delavka v tovarni A. Juranič.

Z AEROPLANOM IZ BENETK V TRST.

Trst, 23. septembra. Jutri poleti zrakoplovec Vidmer na svojem letalnem stroju iz Benetk v Trst. Vidmer upa, da bo 112 kilometrov dolgo progo preletel v eno in četrt uri.

BOJKOT PLZENSKEGA PIVA.

Most, 23. septembra. Gostilničarji, ki točijo plzensko pivo, so sklenili na nekem zborovanju, da se pridružijo bojkotu plzenskega piva, ki so ga napovedale deželne in državne zveze gostilničarskih zadrug, ako se podraži.

RADI UMORA MOŽA NA SMRT OBSOJENA.

Gradec, 23. septembra. Pred graškimi porotniki je bila obsojena v smrt na vešalih 41 let stara Ana Schellauf, posestnica v Urši, okraj Gleisdorf, ker je svojega moža zastrupila z arzenikom.

BAN TOMAŠIĆ ODSTOPI?

Budimpešta 23. septemabra. Stališče hrv. bana Tomašiča je baje popolnoma omajano in bo moral ban v kratkem odstopiti. Kot njegovega naslednika imenujejo grofa Teodorja Pejačevića.

ATENTAT NA STOLPINA.

Kijev, 23. septembra. Vojno sodišče je obsodilo Stolypinovega morilca Bagrova na vislice.

Kiev, 23. septembra. Atentator Bagrov je, ko se mu je smrtna obsodba prebrala, ostal popolnoma miren in le zahteval jesti, ker da je lačen. Usmrčenje se izvrši v ponedeljek.

Kiev, 23. septembra. Na spomenik Stolypina bodo vklesali njegove besede v dumi: „Vi rabite velikih prevratvv, nam pa je potreba velike Rusije."

Kijev, 23. septembra. Včeraj popoldne se je vršil pogreb umorjenega ministrskega predsednika Stolypina zelo slovesno.

SPORAZUM MED NEMČIJO IN FRANCIJO.

Pariz, 23. septembra. Tukaj se splošno zatrja, da se bo sporazum med Francijo in Nemčijo glede Maroka v par dneh definitivno sklenil.

ITALIJA HOČE ZASESTI TRIPOLIS.

Turin, 23. septembra. »Stampa« javlja iz dunajskih vplivnih krogov, da se Avstrija nameri Italije zasesti Tripolis ne ustavlja, ampak to akcijo zelo simpatično spremlja. Avstro - ogrska monarhija je izrazila le en pomislek, da ne bi se vsled aneksije Tripolisa balkanske razmere zmedle in bi se motil status quo. Sicer pa je monarhija na strani Italije.

Rim, 23. septembra. Od avtentične strani se o nameravani ekspediciji v Tripolis naglaša, da se bo najprej uprizorila demonstracija brodovja, da se Turčijo prisili, da privoli mirno okupacijo. Ako se bo Turčija temu upirala, **bo Italija zasedla otok Mytilene ali pa vsa tripoličanska pristanišča. Laške ladje že plovejo proti Tripolisu.**

Turin, 23. septembra. »Stampa« poroča, da se je razun poslanca De Felice tudi poslanec Trapanese izrazil za okupacijo. Oba sta socialista.

Neapolj, 23. septembra. Poveljnik armadnega zbora v Neapolju general Canerda di Salasco je včeraj zopet prevzel poveljstvo in konferiral z generaloma Goggia in Palizzardi. Di Salasco je, kakor se govori, določen za poveljnika ekspedicije v Tripolis. Prvi oddelki čet, namenjenih v Tripolis, odide baje iz Sicilije 26. t. m. in bo spremljan od druge divizije sredozemskega brodovja pod poveljstvom viceadmirala Faravelli. Vrhovni pomorski poveljnik bojnega brodovja bo pa viceadmiral Aubry, ki je zdaj v Rimu, a odide danes ali jutri v Spezijo. Častniki smejo iz Neapolja le, če naznanijo karabinijerom. Mornariško ministrstvo časopisja o gibanju brodovja nič več ne obvešča.

ODKRITJA REVOLUCIONARJA BURCEVA O NAPADU BAGROVA.

Varšava, 23. septembra. Ruski revolucionar je napovedal v nekem pismu, da bo v prihodnjih dneh objavil senzacijska odkritja o napadu Bagrova na Stolypina. Bagrov je prišel pred kratkim v Pariz, da bi se pred revolucionarji oprostil suma, da je v službi ruske državne policije. Kazal se je za strastnega anarhista. Kijevski policijski šef je eden najbrezvestnejših provokaterjev, ki je sam pomagal pobegniti političnim jetnikom iz ječ ter potem vsakokratne odgovorne uradnike denunciral.

VREMENSKE NEZGODE V OKOLICI VEZUVA.

Neapolj, 23. septembra. Vsled obilnega deževja je voda naplavila z Vezuva velike množine pepela v nižino. Mnogo vrtov pri Resini je preplavilo pepelnato blato. Ceste v Resini so popolnoma izginile pod blatom. Mnogo prebivalcev je pobegnilo iz stanovanj. V Portici so narastle tekoče pepelnate množine dva metra visoko. Ravnotako tudi v Via Casaconte. Torre del Greco je deloma preplavljen. Na stotine kmečkih družin je blokiranih v svojih hišah. V Resini, v Torre del Greco, kakor tudi v sosednjih krajih so doslej našteli 20 mrtvecev. Pet najlepših vil, last neapoljskih aristokratov, je razrušenih. Železniški promet z Neapoljem je prekinjen, ker je železniška proga v obsegu več kilometrov poškodovana. Iz Neapolja so odšli ognjegasci in ženijski vojaki ponesrečencem na pomoč.

NOVA SLED MONE LISE.

Pariz, 23. septembra. Tajni policisti so baje izsledili v Bruselju člane neke tatinske družbe ,ki je na Francoskem dobro znana, in ki so na sumu, da so se udeležili tatvine Mone Lise. Baje je odrejenih že več aretacij.

SNEG V ŠVICI.

Curih, 23. septembra. Nepričakovano zgodaj je zapadel v švicarskih gorah sneg. V Appenzeliu sega novozapadli sneg do 1300 m v nižino. Vrh Säntis pokriva sneg 40 cm na debelo. V St. Moritzu pada sneg, ki grozi tudi sadnemu drevju v Vaettisu.

PAROPLOVBA NA LABI.

Ustje, 23. septembra. Od 25. julija prekinjena vožnja s parniki po Labi, se je z včerajšnjim dnem zopet pričela v omejenem obsegu, kot naznanjajo parobrodne družbe.

Razne stvari.

Kdor hoče iz Trsta potovati v Tripolis, mora imeti pravilno izstavljen potni list, ki ga vidira turški konzul v Trstu. Kdor tega ne stori, bo plačal 40 piastrov globe in bo izgnan iz Tripolisa.

Zastrupljena pasteta. V Chuionesu je obolelo 50 oseb, ki so jedle zastrupljeno pasteto, med njimi jih je pet umrlo.

Grozen čin matere. V Rigi je neka mati usmrtila celo rodbino in sebe.

Obsojena požigalka. Požigalko Marijo Schmautzer je obsodilo celovško porotno sodišče v petletno ječo.

Oblak se je utrgal v dolini pri Bologni. Vsa dolina je poplavljena. Po tvornicah toji vodi dva mestra visoko. Boje se, da so utonili tudi ljudje.

Nesreča proticerkvenega hujskača. Izdajatelj italijanskega barabskega proticerkvenega lista »Asino«, italijanski socialnodemokratični poslanec Po—drecca, je pred kratkim potoval v Sardinijo, da bi tamošnje prebivalstvo hujskal proti Cerkvi. Njegova namera pa se še ni nikjer tako ponesrečila, kakor v glavnem mestu otoka Cagliariju. Napovedal je v tem mestu predavanje, toda dan prej je proti napovedanemu hujskanju Podrecce protestiralo po mestu 20.000 katolikov v javnem sprevodu, v katerem so nosili italijansko narodno zastavo ter peli kraljevo in papeževo himno. Z ozirom na to demonstracijo Podrecca v Cagliariju ni predaval ter je s prvo ladjo zopet odpotoval.

Hčerka g. O. Bernatoviča se mudi v Parizu, kamor je odpotovala, da nakupi najnovejše damske konfekcije.

Mrzenje do zavživanja hrane, kolcanje in klejast okus kažejo na preobložen želodec. Zdravniške preizkušnje v ces. kralj. dunajski splošni bolnici so pokazali, da ½ kozarca naravne **Franc Jožef**-ove grenčice že čez nekaj ur izprazni vsebino želodca brez bolečin in istočasno tudi zboljša tek. 7

Jeseniške novice.

j **Sezono** za leto 1911./12. začne naše delavsko društvo jutri, v nedeljo zvečer s predstavo „Krivoprisežnik". Naše društveno delo in življenje se vrši v okviru, kakor lansko leto. Vsako nedeljo zvečer je kaka prireditev, ako ni predstave, je predavanje bodisi skioptično ali navadno. Ob sredah so večeri za ženski odsek s predavanjem in ročnimi deli. Ob četrtkih pa so večeri za moške. za Orle in druge moške člane

GLASOVIRJE, PIANINE in HARMONIJE prodaja **G. F. Jurásek, Poljanska c. 13, Ljubljana.**
Glej inserat!

društva. Upamo vedno živahne udeležbe. To bo vse drugo delo in življenje, kakor je socialnodemokraško „rumlanje"!

j **Javno telovadbo na Javorniku** je 17. t. m. priredilo jeseniško okrožje Orla. Vsled slabega vremena je izostalo več telovadnih odsekov. Dopoldan so se Orli udeležili sv. maše na Koroški Beli. Popoldan se je vreme v toliko zboljšalo, da je zamoglo 36 Orlov telovaditi. Telovadba je prav izvrstno izpadla, posebno moreška je izvabila šumen plosk in priznanje. Akoravno je bilo vreme mnogo škodovalo, vendar je bil izid cele prireditve končno povoljen.

j **Katoliško delavsko društvo na Jesenicah** priredi v nedeljo dne 24. t. m. v »Delavskem domu« na Savi igro »Krivoprisežnik«. Narodna igra s petjem v treh dejanjih (7 slikah). Pri igri sodeluje društveni orkester. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Po igri prosta zabava. Vstopnina: Sedeži I. do III. vrste 1 K, IV. do VI. vrste 80 v, od VII. vrste dalje 60 v. Stojišča 30 v. Otroci plačajo na stojiščih polovično vstopnino. Vstopnice se dobe pri blagajni zadnjo uro pred začetkom.

j **Rdeča „Zarja"** se jezi in jeze peni, ker se je tako lepo dovršilo novo poslopje prvega delavskega konsumnega društva na Savi. Župnika napada kot „Mädchen für alles", zata ker je novo poslopje blagoslovil in imel ob tej priliki kratek nagovor. Bi bil menda moral rdeče brate za to dovoljenja prositi! Zidarskega mojstra g. Regovca vsem priporočamo kot poštenega in solidnega mojstra. Zavist pa prihaja odtod, ker naše kons. društvo stoji na trdnih tleh; kako pa stoji socialnodemokraško društvo, bodo vedeli povedati tisti, ki se vanj vpisujejo. Hvala Bogu, da jih ni mnogo!

Sokoli so za novo sezono zopet poiskali nože. Enega so oklanega privedli v bolnico, drugega pa zaprli v občinsko ječo „pod sv. Florijanom". Lepa družba za mlade fante!

j **Gospodična Suša,** učiteljica na Jesenicah, je odšla na Dunaj v višje šole. Bila je priznano izvrstna učiteljica, katere požrtvovalno delo so krasili tudi najlepši uspehi. Šola ji ni bila samo cimpermanski stol, ampak srčna stvar. Zato je žela tudi ljubezen. Gospodični Suši želijo ljudstvo in otroci najlepših uspehov!

j **Shod.** Jutri, v nedeljo ob 4 uri popoldne priredi krščansko socialno delavsko politično društvo javen shod pri „Vodičarju" na Javorniku. Govori gospod poslanec Piber in drugi. Naši somišljeniki vsi na shod!

j **Mihael Čop,** posestnik v Plavškem Rovtu, mož-poštenjak, vrl naš somišljenik je bil pokopan dne 15. septembra. Tovarniška godba ga je kot bivšega rudarja spremljala na zadnji poti. Ž njim je legel v zemljo zopet eden onih mož, ki so se vedno veselili našega napredka in naših zmag, ki pa se tudi ne boje bojev za prava načela. Še na smrtni postelji se je vrlo zanimal za našo pravično stvar. Bodi mu Bog bogat plačnik!

Nikola Tesla in elektrotehnika.

Spisi Nikole Tesle o novih iznajdbah na elektro-tehničnem polju, ki so izšli v tedniku »English Mechanic«, so tako senzacionelni, da se mora čuditi ves naobraženi svet. Čujmo, kaj Nikola Tesla, ki je rodom Hrvat, torej naš ožji rojak, pravi o tej automatični umetnosti, kakor imenuje svojo tajnost. Teleautomatična umetnost pomeni po njegovem izreku rezultat dela, da se zgradi automat, ki se bo premikal in delal, kakor če bi bil inteligenten. Ta automat je, tako pravi Tesla, tremodinamičen stroj, ki je sestavljen iz različnih delov, in sicer iz sprejemalca, spreminjevalca in oddajalca energije, dalje iz aparata za premikanje in drugega mehaničnega sodelovanja, tretjič iz organov, ki določajo smer in četrtič iz aparatov, ki so občutljivi za zunanje pojave. Da se to ložje razume, primerja Tesla svoj stroj s človekom, katerega tudi imenuje automat. Po izjavah Tesle in njegovih skušnjah se lahko mehanične zakone živega automata prenese na mrtev stroj. Tesla je svojo idejo najprvo poskusil na motor-čolnu, katerega je opremil z aparatom za sprejem električnih valov, da ga je vodil s pomočjo brezžičnega prenosa. Ta poskušnja se je po njegovi izpovedi dobro obnesla, tako, da je mehanizem čolna zvršil vsako gibanje, kakor se mu je s posredovanjem električnih valov zapovedalo. Tudi tukaj je izdelal vse po živem automatu in njegovem živčnem sistemu za signalizacijo in naredil je aparat, ki je občutil različna nihanja, kakor n. pr. občuti človeško uho različne glasove. Na ta način se je različnost prenosa volje z oddajalne postaje pomnožila izdatno. Ali Tesla obljubuje še mnogo več, kakor je do sedaj po lastni izpovedi, že iznašel. On sedaj izdeluje mehanizem, ki bo, ne da bi bil nadzorovan, tako delal, kakor če bi imel svojo lastno inteligenco. Ubogal bo na najrahlejši vpliv od zunaj in potem tudi delal in sicer tako, kakor če bi posedoval logiko in pamet, sploh bo izpolnjeval svoje dolžnosti, kakor pameten sluga. Nadalje opisuje kako bo njegov telautomat kot bojni stroj na suhem, pod morjem ali v zraku in na ladji, na kateri ne bo žive duše, nositelj neomejene razruševalne in vničevalne sile. Stoletja sem se ljudje trudijo izumiti in poboljšati vničevalne stroje. In do danes je priznan top kot najvažnejši vničevalni stroj. Top 30 cm kal., ako je nabasan s korditom, požene 850 funtov težko krogljo z 900 m začetne hitrosti v sekundi in 20 milijonov meterkilogramov sile. Ako bi zrak ne delal opore, tedaj bi krogla preletela 80 km, preden bi padla na tla. Vse to je pa za Teslo nič. On pravi, da se lahko toliko elektrike zbere v obliki eksplozivne elektrike, da bi bila korditeksplozija potem le še toliko silna, kakor če bi človek dihnil. On pripoveduje, da sedaj izdeluje stroj, ki bo imel eksplozivno moč 800 milijonov konjskih sil, ali 20-krat toliko, kot cela stran 30 cm topov na ladji »Dreadnought«. Teslu se tudi pošiljanje signalov na planet Mars dozdeva za igračo. On smatra rešitev te naloge le še za problem, katerega lahko inženir reši potom računov. Po njegovem mnenju se bodo ljudje v prihodnje vojskovali le še z vodo in električno silo, če se bodo sploh še vojskovali. Tesla pravi, da se bavi tudi z iznajdbo male in hitre ladje, ki bo slabo oborožena, pač bo pa imela veliko vničevalno silo, katera bo v primeri z veliko ladjo, kakor David v primeri z Goljatom. S tem telautomatom hoče tesla provzročiti velikanski val, za kar ne rabi drugega, kot 20 ton cenene razstrelivne snovi. S to podmorsko razstrelbo hoče provzročiti 20.000 atmosfer plinovega pritiska in z valom, ki bo nastal vsled te razstrelbe, pa potopiti vse brodovje. Valu bi sledila 200 m globoka dolina. In nepotrebno je o tem razmišljati, pravi Tesla kakšna bo osoda ladje, ki naj bo še tako velika, ako jo zgrabi tak val. Tako Tesla o svojih iznajdbah. Ali bodo vojne še sploh mogoče, če Tesla dovrši svoje iznajdbe? Ali ni pri takih vničevalnih sredstvih vsaka vojna nemogoča? Ali bodo ljudje res tako neumni, ko ne bo treba v boj drugega pošiljati kot stroje opremljene s silno včinkujočo vničevalno silo? Ako Tesla uresniči, kar obljubuje, potem se mora spremeniti do cela tudi produkcija in gospodarstvo, spremeniti se morajo današnje družabne razmere. Po izjavi Tesla bo delal stroj, človek bo pa njegov gospodar.

Tako dobro in zdravilno

kot je neoporečno navadno ribje olje samo na sebi, se vendar ne da tajiti, da večina ljudi, in sicer otroci kakor odrasli, isto vsled duha in okusa enostavno ne morejo zavžiti. Scott-ovo ribjeoljno emulzijo, v kateri se lastnosti in vrednosti ribjega olja s pridatki še zboljšajo, pa večina ljudi brez ugovora rada zavživa in tudi pri daljšem vporabljanju lahko prenese.

Pristna samo s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom Scott-ovega ravnanja.

Trikrat na dan dalje časa pravilno zavžita

SCOTT-ova emulzija

spremeni blede in take otroke, ki nimajo pravega veselja do jedi, v čvrsto, veselo deco.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka „Scott", ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učinek.

Cena izvirni steklenici K 2·50.
2693 Dobi se v vseh lekarnah.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONI JEV **GIESSHÜBLER** naravna alkalična kislina

ter je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri **želodčni kislini škrofeljnih, krvicah, otoku žlez** itd., in ravno tako pri **kataru sapnika** in **oslovem kašlju.** (Dvornega svetnika Löschnerja onomografija o Giesshübl Sauerbrunn.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, železn. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452—49

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306·2 *m*, sred. zračni tlak 736·0 *mm*

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v *mm*	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v *mm*
22	9. zveč.	727·2	15·0	sl. sever	dež.	36·6
23	7. zjutr.	726·0	15·3	sr. vzh.	„	
	2. pop.	729·5	17·5	sr. jug.	„	

Srednja včerajšnja temp. 15·8° norm. 13·9°.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže"!

Kurzi efektov in menjic.

dne 22. septembra 1911.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	91·75
Skupna 4% konv. renta, januvar—julij	91·75
Skupna 4·2% papirna renta, februar—avgust	94·80
Skupna 4·2% srebrna renta, april—oktober	94·85
Avstrijska zlata renta	115·10
Avstrijska kronska renta 4%	91·75
Avstrijska investic. renta 3½%	80·20
Ogrska zlata renta 4%	110·80
Ogrska kronska renta 4%	90·60
Ogrska investicijska renta 3½%	79·70
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19·96
Kreditne delnice	642·75
London vista	241·32½
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117·97½
20 mark	23·55
20 frankov	19·19
Italijanski bankovci	94·80
Rublji	2·51¾

AVTOMOBILI LAURIN & KLEMENT

priznano najboljši izdelek LAURIN & KLEMENT akc. dr. Mladabolestav
Podružn.: Trst, Acquedotto st. 45. — Zastop.: Rikodem & Wetzka, Gradec.
896

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube našega iskreno ljubljenega očeta, gospoda

Franca Černivca

poštarja in učitelja v pokoju

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se moremo zanje le tem potom primerno zahvaliti.

Prav posebno se zahvaljujemo prečastitemu g. domačemu župniku V. Vondrášku, čast. gosp. kaplanu A. Goletu za duhovno tolažbo in spremstvo pri pogrebu, veleč. gosp. župniku Greg. Šlibarju iz Rudnika za daritev sv. maše, blagor. g. dr. O. Havlina, zdravniku v Tržiču, za ves trud in požrtvovalnost, blag. gg. c. kr. davkarju v p. J. Jegliču, c. kr. nadpoštarju R. Schrey-u, gosp. Pavlinu iz Tržiča, veletržcu Antonu Trevnu z Jesenic, domačemu gosp. učitelju za udeležbo pogreba s šolskimi otroci, vsem ostalim gg. učiteljem, sploh vsem drugim številnim udeležencem pogreba in sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali zadnjo čast nepozabnemu pokojniku.

Bog povrni vsem stotero!

Podbrezje, 25. septembra 1911.

2866 **Žalujoči ostali.**

Sodar

vešč tudi kletarskih del, z dobrimi in večletnimi spričevali, trezen, miroljuben in pošten, se sprejme **takoj** v vinski trgovini: **Karol Lenče, Laverca pri Ljubljani.** Predstaviti se mora osebno.
2871

Zahvala. 2861

Vsem, ki so nam izkazali odkrita sočutja in zadnjo čast prerano preseljeni hčerki, sestri, teti, svakinji, gospodični

Marici Schiller

izrekamo najtoplejo, prisrčno zahvalo! Prav prisrčno se zahvaljujemo preč. g. o. Placidu in gospodom pevcem!

Žalujoči ostali.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepča živce, zboljša kri in je **rekonvalescentom in malokrvnim** zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Dr. A. Levičnik

začne ordinirati 25. septembra t. l.
2857

Organist in cerkvenik

dobi službo
v Zaplani, pošta Vrhnika.
Nastop 15. oktobra. 2870

V najem se oddasti 2 njivi

ob Martinovi cesti, v bližini tovarne za klej (limfabrike) ležeči. Merite skupno blizu 3 orale in spadati pod Ljubljano. Kdor želi eno ali obe v najem vzeti, naj se zglasi pri posestnici **Heleni Bavdekovi** po domače **Ulčarjevi na Zaloški c. 6.** 2869

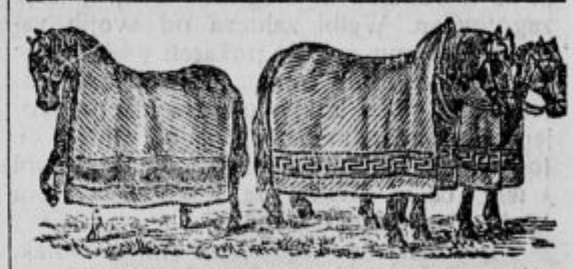

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno **le K 4·40 komad** in **K 8·60 za par** (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. **Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina,** temnosivi, okoli **150/200 cm veliki,** torej lahko **pokrijejo celega konja.** Raztočno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce
Dunaj II, Taborstrasse 27 D.

Ceniki na željo zastonj in franko. — Za neugajajoče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komornu in Brody-ju, župnika Kolarja Tutz-u, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weichbergerja Ilosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, Fohringerja in dr.
2856 (1)

Proda se nova 2860

pritlična hiša

v predmestju Ljubljane. Pri hiši je okoli 300 sežnjev sveta. Cena 9400 K. Naslov pove upravništvo „Slovenca"

Izčrpani premogovniki.

Novo izvoljeni predsednik British Association, profesor sir William Ramsay, je na 81. letnem zborovanju navedene družbe, ki je te dni zborovala v Portsmouthu, razpravljal v svojem nastopnem govoru »o virih energije« ter pri tem govoril o izčrpanju angleških premogovnikov, kar se lahko zgodi v relativno kratkem času. Tozadevni govor je vzbudil v angleški industrijski državi popolnoma umljivo zanimanje, zlasti ker je sir Ramsay svetovno znan znanstvenik.

Dotični odstavek govora angleškega učenjaka se glasi:

»Imamo v nam poznanem svetu samo omejeno zalogo nakopičene energije, na britskih otokih pa celo zelo omejeno, namreč naša premogovna polja. Letna množina premoga, za katero se zmanjšuje zaloga, je v zadnjih 40 letih zelo enakomerno rastla, o čemur se vsakdo lahko prepriča iz poročil kraljeve komisije o pridobivanju premoga. Leta 1870. so na Angleškem izkopali 110 milijonov ton premoga in od onega časa se je množina pridobljenega premoga zvišala za 3⅓ milijona ton vsako leto. Uporabna množina premoga v sedaj otvorjenih premogovnikih znaša približno 100.000 milijonov ton. Lahko je izračunati, da bo premoga, ako bo pridobivanje rastlo v sedanjem razmerju, popolnoma zmanjkalo v 175 letih. Toda, se mi bo odgovorilo, odstotni narastek pridobljenega premoga bo postal manjši! Zakaj? V teku zadnjih 40 let se ni pokazalo nobeno znamenje kakega popusta. Pozneje nekoč seveda bo postala uporaba premoga manjša, to pa zato, ker bo postal premog vsled bližnjega izčrpanja dražji. No, sam sem poznal nekega moža, čegar oče se je boril v 45letni vojski na strani pretendenta približno pred 170 leti. V življenju posameznega naroda pa je 175 let kratka doba.

Uporaba premoga se veča celo vedno hitrejše. Od leta 1905. do 1907. je narastla množina z Združenem kraljestvu pridobljenega premoga od 236 do 268 milijonov ton, kar je enako 6 tonam na posameznega prebivalca, medtem ko se je pridobilo v Belgiji okoli 3½ tone na posameznika, v Nemčiji 2½ tone in v Francoski 1 tono. Naša premoč v trgovini in naša moč v svetovni tekmi z drugimi evropskimi narodi je, v kolikor moremo spoznati, neoporečno odvisna od vsakokratne cene našega premoga. In ako se ta cena na podlagi bližnjega izčrpanja naših premogovnikov zviša, potem moramo pričakovati tudi prihoda lakote in uboštva.«

V nadaljnem govoru je izjavil sir Ramsay, da se je na njegovo iniciativo osnoval v angleški znanstveni družbi poseben odbor, ki ima nalogo izkazati nove vire energije in ki smatra za nadomestilo sledeče vire kot primerne: plima in oseka, notranja gorkota zemlje, veter, solnčna toplota, vodna moč, razširjenje gozdov in poraba lesa in šote za kurivo itd.

Glasba.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI

priporoča cerkvenim zborom za mesec oktober posvečen Kraljici presv. rožnega venca, sledeče skladbe:

Foerster Ant.: In me gratia, offertorium in festo s. Rosarii (ofertorij za rožnivenško nedeljo) za dva glasova in orglje, part. 30 h.

Sattner p. Hugolin: Marijine pesmi za mešani zbor in orglje. Part. 1 K 80 h, glasovi po 40 h.

Griesbacher: Missa Rosa mystica za en glas in orglje. Part. 1 K 68 h, glasovi po 30 h.

Premrl Stanko: Marijine pesmi za mešani zbor in orglje. Part. 1 K 80 h, posamezni glasovi po 40 h.

Foerster Ant.: 12 Marijinih pesmi za mešani zbor in orglje. II. zbirka. Part. 1 K 80 h, pos. glasovi 40 h.

Sattner p. Hugolin: Missa Seraphica za mešani zbor in orglje, tudi za orkester. Part. 3 K 20 h, glasovi po 50 h. (Inštrumentalni glasovi so v zalogi.)

Hribar - Premrl: Slava Brezmadežni; zbirka mešanih, moških in ženskih zborov. (Marijine, evharistične in druge pesmi.) Druga izboljšana izdaja. — Mehko vezan izvod 1 K 20 h, v platno vezan 1 K 80 h.

Foerster Ant.: 12 pange lingua za mešan zbor in orglje; part. 1 K 80 h, glasovi po 50 h.

Za godovni dan našega presvitlega cesarja dne 4. oktobra (praznik sv. Frančiška Serafinskega).

Foerster Ant.: Praeludium et postludium super hymnum austriacum auctoris Josephi Haydn pro organo.

Foerster Ant.: Cecilija I. in II. del posamezna dela po 2 K 20 h, oba dela skupaj vezana 4 K. V prvem delu se nahaja avstrijska himna, v drugem delu pa pesem sv. Frančiška Serafinskega.

Književnost.

* **Nova pomenljiva knjiga. — »Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol.« — Tretja knjiga: Življenje po katoliški veri.** Spisal Gregorij Pečjak, doktor bogoslovja, katehet. V Ljubljani 1911. V založbi »Katoliške Bukvarne«. Natisnila »Katoliška Tiskarna«. — Opozarjamo gg. duhovnike in izobražene laike, naj n e naročajo te šolske izdaje, ker je zanje posebe prirejena bolj porabna izdaja z imenom **»Katoliška etika«.** Pisatelj ji je dodal obširno stvarno kazalo, ki človeka o vsakem važnejšem nauku iz vseh treh veroučnih knjig hitro orientira. Zlasti za pridigarje in katehete ima ta izdaja več ko podvojeno vrednost. Cena lepo vezani knjigi je ista, t. j. 2 K 80 vin. — Za tiste, ki še nimajo druge veroučne knjige: »Resnice katoliške vere«, je še bolj priporočljivo, da si omislijo obe dr. Pečjakovi knjigi, ki se medseboj dopolnjujeta, v skupni vezavi pod imenom: **»Katoliška dogmatika in etika«.** Cena 5 K 30 vin. Priporočljiva je skupna knjiga ne le zavoljo razmerno nižje cene, ampak mnogobolj zavoljo s k u p n e g a stvarnega kazala.

Tehnični učni zavod
po vzorcu tehničnih šol Nemčije
za stroj. obr. in elektrotehn., železobeton. visoke stavbe in podzemeljske gradbe, kurjavo in zračbo.
566 Vstop: januar, april, julij, oktober. 20
Bodenbach na Labi.

Kam pa prijatelj?
V Vižmarje št. 61. Tam prodaja
G. PODREKAR prav prijazno 2701
hišo z vrtom

Ceno Postelino Perje
1 kg sivega skubljenega K 2·—, boljšega K 2·40, pol belega prima K 2·80 belega K 4·—, finega mehkega puha K 6, prvovrstnega K 7·—, 8·— in 9·60 Sivega puha K 6·—, 7·—, belega finega K 10·—, pranega puha K 12·—, od pet kg naprej franko.
Dovršene napolnjene postelje
iz gostega, trpežnega, rudečega, modrega ali belega inlet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka, 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim posteljnim perjem K 16·—, s pol puhom K 20·—, s puh perjem K 24. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14·—, 16·—. Posamezne vzglavnice K 3·—, 3·50, 4·—. Pernice 200×140 cm velike K 13, 15·—, 18·—, 20·—. Vzglavnice 90×70 cm velike K 4·50, 5·—, 5·50. Spod. pernice iz najbolj. gradla za postelje 180×116 cm velike K 13.—, 15·—, razpošilja proti povzetju ali naprej vplačilu 2427
Maks Berger Dešenica 343/a Češki les
Nikak riziko, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastonj.

Stalni krajevni agenti
zmožni nemškega jezika se sprejmo ali nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. Ponudbe pod **»Merkur«, Brno, Nova ul. 20.**

Plahte za vozove
pokrivala za komate in odeje, platno za jadra na meter najceneje pri **Štefanu Nagy,** trgovina z železnino, **Ljubljana, Vodnikov trg štev. 5.** 2822

Trgovec, star 27 let, z dobro vspevajočo trgovino, v prijetnem kraju ljubljanske okolice želi v svrho ženitve spoznati gospodično, primerne starosti, ki bi imela veselje do trgovine in gospodinjstva.
Zaželjeno bi bilo nekaj premoženja, vendar ni pogoj.
Resni dopisi ako možno s sliko pod „Tajnost" do 1. oktobra t. l. na upravništvo tega lista. 2826 2

Izobražena gospica
želi službe kot družabnica ali vzgojiteljica pri boljši rodbini. Izurjena je tudi v gospodinjstvu. Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod **»J. P.«** na upravništvo »Slovenca«. 2839

Dobre
vinske sode
iz hrastovega lesa, prav močne in nekatere skoraj nove
od 56—100 litrov
„ 200—500 „
„ 600—1000 „
proda po nizki ceni
Fran Cascio 2784 1
vinski trgovec
Lingerjeva ulica 1. za Škofijo
Priporoča se tudi najfinejši vermouth po zelo ugodni ceni.

Kuharica
želi službe v kakem župnišču. Služila je že šest let v župnišču s pohvalnim vspehom. Zmožna je vrtnih del in poslov pri gospodarstvu. Starost 35 let.
Cenjene ponudbe pod naslovom: **„Kuharica"** post.-rest. **Škocijan pri Mokronogu,** Dolenjsko. 2650

Žaga
z vodno silo in tovarna za umetno in stavbinsko mizarstvo se da takoj v najem. Vse leži blizu trga in kolodvora. Več pove **Fr. Hanzmann, Guštanj, Koroško.** 2781

POZOR KOLESARJI!

Mesto 110, samo po 80 K s „Torpedo" prostim tekom po K 95·— prodajam za reklamo nova prvovrstna kolesa znamka „Stirian-Graz" modeli 1911 s 3 letnim jamstvom, sveže, močne pnevmatike po K 5·—, 6·—, 7·—; cevi po K 3·50, 4·—, 5·—. Vse potrebščine, popravljanja, emajliranje in poniklanje poceni. Pošilja se po povzetju. Obroki izključeni! Cenik zastonj in franko! 1185
Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.,
Untere Donaustraße 23/III.

Pianino
popolnoma nov iz naravnega orehovega lesa, s tremi pedali in modulatorjem, moderno konštrukcijo, krasnim glasom in vnanjostjo, osobito pripraven za izobraževalna društva ali gg. učitelje, **se takoj proda** pod tovarniško ceno. — Naslov pove uprava „Slovenca". 2854

ŽIMA
morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri **Štefanu Nagy,** trgovina z železnino, **Ljubljana Vodnikov trg, štev. 5.** 2821

SODI
dobro ohranjeni, stari in novi **so na prodaj** pri **J. Buggenig, Cesta na Rudolfovo železnico 5, Ljubljana.** 2776

Velika lepa VILA
2601
s sadnim in zelenjadnim vrtom v najlepši legi Maribora **se ceno proda.** Pojasnila daje **gospa ADELA KOŠMELJ** v Ljubljani, Elizabetna cesta 8, II. nadstr., kjer je na vpogled tudi slika.

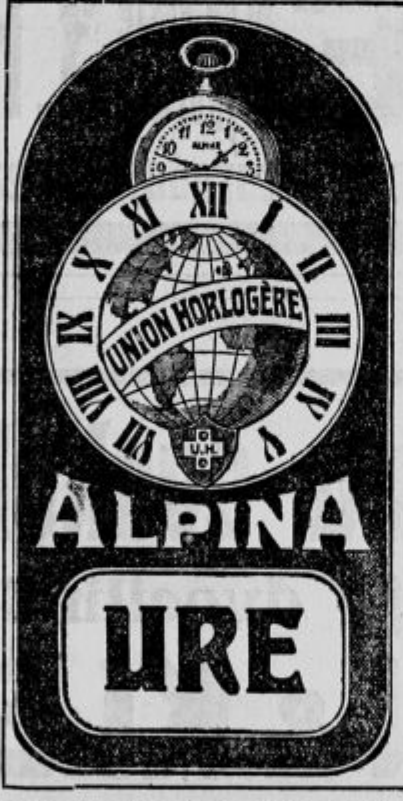

Priznano največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna tvrdka.
Franc Čuden, urar
Ljubljana, Prešernova ulica 1
samo nasproti Frančiškanske cerkve
je delničar
največjih tovarn švicarskih ur »Union« v Genovi in Bielu
on torej lahko po originalno tovarniških cenah
garantirano zanesljive, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane
Alpina ure
z matematično preciznim kolesjem v zlatu, tula, srebru, nikeljnu in jeklu
prodaja. 637 1
Nedosežno velika izbira. — Večletno jamstvo. — Ceniki zastonj in poštnine prosti.

Najboljša češka tvrdka! Ceno posteljno perje!
1 kg **sivega, dobro skubljenega** 2 K; boljšega 2 K 40; **prima polbelega** 2 K 80; **belega** 4 K; **belega puha** 5 K 10; 1 kg **izredno finega, snežnobelega, skubljenega** 6 K 40, 8 K; 1 kg **puha** 6 K, 7 K; **belega puha** 10 K; najfinejši **prsni puh** 12 K. — **Pri 5 kg se pošlje franko.**
Dovršene postelje 2779
iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, **1 pernica** 180 cm dolga, 120 cm široka z **2 blazinama,** vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim, puhastim **posteljnim perjem** 16 K; **s polpuhom** 20 K; **s puhom** 24 K; **posamezne pernice** 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; **blazine** 3 K, 3 K 50, 4 K; **pernice** 200 cm dolge, 140 cm široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; **blazine** 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, **spodnje pernice** iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.
Cenik zastonj in franko. **S. BENISCH, v Dešenici štev. 818. Češko.** Cenik zastonj in franko.

Brzojavke: Prometbanka Ljubljana. C. kr. priv. **Telefon Št. 41.**
Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer
Centrala na Dunaju, — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic. Stritarjeva ulica št. 6. Delniški kapital in reserve 52,000.000 kron.
Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje **denarnih vlog** na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje **vrednostnih papirjev** strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2094
Najkulantnejše izvrševanje **borznih naročil** na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.
Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

Vsaka gospodinja,

katera želi pripraviti dobro kavo, uporablja najraje „pravega :Francka:“ s kavnim mlinčkom, ki se izdeluje temeljem največje skrbnosti že dolgo let v zagrebški tovarni. 1554

Ta izborni domači izdelek najtopleje priporočamo.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelovodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škriljem z

asbest-cementnim škriljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštnine prosto. 658

Fr. Mally & dr. parna opekarna

v Srednjih Gameljnih 1720

pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta št. 2

priporoča svojo izborno zarezano strešno (falc) in zidno opeko na stroj v vsaki množini.

Hiša na prodaj

pred kratkim nova, enonadstropna, s 6 stanovanji, ki se dajo izpremeniti v tri večja stanovanja, v lepem in mirnem kraju, 10 minut od Ljubljane. — Prijeten bi bil ta prostor za kake letovičarje.

Naslov se izve pri upravi lista pod šifro **1000**.

Posredovalci izključeni. 2562 (6)

Izborne, preizkušene in od šolskih oblastev priporočene in dovoljene

peči za šole

in za privatna stanovanja

izvirne Meidingerjeve štedilne peči „HELION“

dobavlja najbolje

Prva hořoviška tovarna za special. peči in parilnike za krmo, livarna in izdelovalnica emajlov

Oton Hofmann v Hořovici. Kraljev. Češka.

Ceniki na zahtevo zastonj.

Solidni zastopniki se iščejo.

2585 10

Moderna štedilna ognjišča

pralni stroji, likalniki za perilo, sloviti **brzoparilniki za krmo, univers. Schneiderjeve peči (patent. Virk)** kakor tudi različne **potrebščine za stavbe**

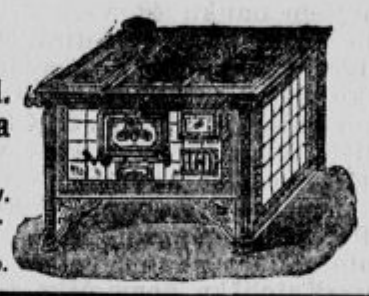

- Absolutno zajamčeno -

pristno vino

Kmetijsko društvo v Vipavi oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinarijata pristna bela mašna in namizna vina letnika 1910 po 57 do 60 K za hektoliter postavljeno na kolodvor v Ajdovščino.

Sortirano vino **rizling** je po 62 K, **beli burgundec** po 70 K in **„Zelen“** po 80 K. Manj kot 56 ltr. se ne odpošilja.

Buteljke à 3/4 ltr. iz l. 1908 so po 2 K, in „Zelen“ l. 1908 po 2·40 K.

Kleti nadzoruje dekan vipavski.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

2305

Podpirajte domačo industrijo!

Franc Kos

Ljubljana, Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne n spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokovice, posebne obleke zoper trganje, pletilni materijal za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroji patent „Wiedermann“ je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov so cene veliko nižje. 164

Stare nogovice se ceno podpletujejo!

---

365 (35)

Svoj izdelek **ostro žgane**

strojne, zidne in zarezane strešne

OPEKE prve vrste priporoča J. Knez v Ljubljani.

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Motorna dvokolesa

3 in 4 HP dvocilindrska

LAURIN & KLEMENT

3 HP 640 kron

4 HP 680 kron

pripraven za priprežni voz.

na obroke!

V. Vondřich

Praga I, Josefské nám.

Tvrdka:

V. Vondřich

Praga I., Josefské nám.

Pošljite mi cenik motornih dvokoles

Laurin & Klement

z naznanilom plačilnih pogojev na obroke.

Ime: .....

Naslov: .....

2586 3

LEPO STANOVANJE

na Mestnem trgu št. 22, v drugem nadstr., obstoječe iz več lepih sob s pritiklinami vred, se takoj ali za novembrov termin odda. Poizve se **Ključavničarska ulica 2,** III. nadstr. 2728

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga. 47

Manufakturna trgovina

na debelo in drobno.

Ljubljana, Stritarjeva ul.